

ΤΟ ΒΗΜΑ του Μεσολογγίου

Ποιήματα του Βαλίου
και Λαζάρου με την
αλληγορική απόπειρα
εξόδου του Μεσολογγίου
επισημαίνονται με τις
αγαπημένες τους γράσεις
του 1928

Φιλανθρωπία
Τα παιδιά και
η Ομάδα τους
που δέχονται
τον δράκο
για την επιστροφή
στο βιβλίο
σελίδα 8-9

Κίτιος Ηρώων
Σολυμένηση και
περιφέρεια
στον χώρο μνήμας
όσων θυσιάστηκαν
για την ελευθερία
σελίδα 1-4

Μουσείο
Αλάτιος
Μια ξεχωριστή
επίσκεψη
στο μοναδικό
μουσείο
για το αλάτι
στην Ελλάδα
σελίδα 11

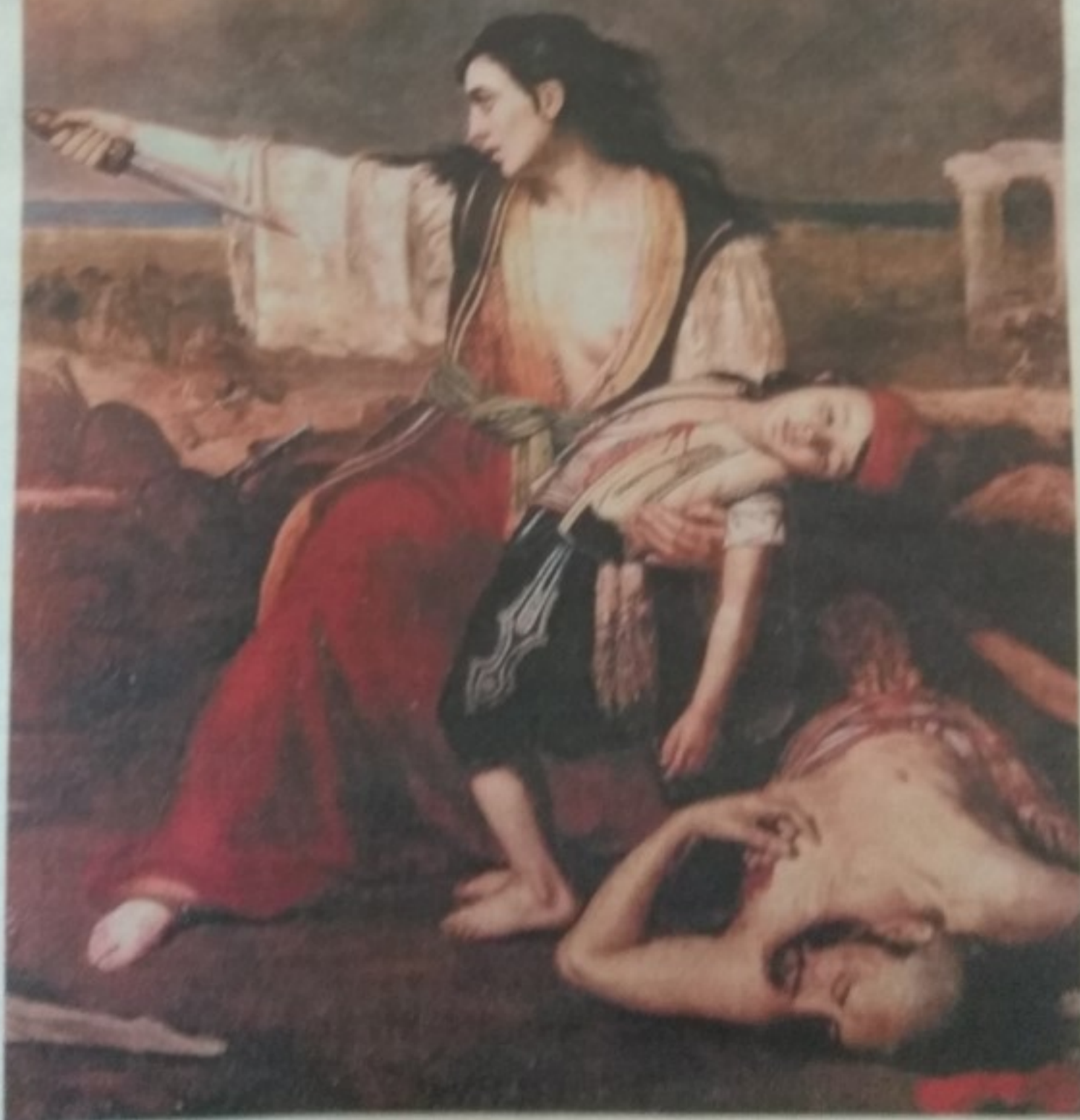
Καλλιτέχνες
Ο Β. Αρτίκος και
η Μαρία Κοττά
μιλούν για
τον τρόπο τους
να απεικονίζουν
την ομορφιά
σελίδα 12

Σπορ
Η καρδιά
του αθλητισμού
που χτυπά
στη θάλασσα
και το μεγάλο
δάμα στο πορτέ
σελίδα 14

Συνέντευξη
Ροδάνθη
Φλόρου
Συναρμολογία
με μια «κόρη»
του Βέρωνα
για τον πιο
ξεχωριστό
φάλαγγα
σελίδα 15

Οι μαθητές γράφουν:

**Ονειρα για το μέλλον
με εφόδια από
το παρελθόν**

Άρθρο

ΧΡΗΣΤΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΜΟΝΗ ΕΛΠΙΔΑ Η ΠΑΙΔΕΙΑ

Η χώρα μας διανύει μια περίοδο βαθιάς κρίσης σε πολλούς τομείς και επίπεδα. Η οικονομία μας, σε διαρκή καμπή για πολλά χρόνια, δέχτηκε τη χαρακτηριστική βολή από την υγειονομική κρίση που ενέσκηψε. Το φυσικό μας περιβάλλον βιάζεται καθημερινά και ποικιλοτρόπως και εμείς ακόμη φάχνουμε να βρούμε τρόπους διαχείρισης των απορριμμάτων μας. Στον τομέα του πνεύματος και του πολιτισμού απέχουμε πολύ από αυτό που σήμερα «πουλάμε» διεθνώς ως τουριστικό προϊόν, τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό. Η δημόσια εκπαίδευση, εγκαταλεημένη στην τύχη της και απαξιωμένη, χωρίς επαρκή χρηματοδότηση, σαφείς και ξεκάθαρους στόχους, θυμίζει ακοζιβήρητο καράβι που έχει χάσει τον μπουσουλά. Η νεολαία μας βομβαρδίζεται καθημερινά από προϊόντα υποκειμενιστικής και αποχαυνώνουσας μηροστασίας σε οθόνες, παίζοντας βιντεοπαιχνίδια και κάνοντας like και chat στα «κοινωνικά» δίκτυα. Έχει απομακρυνθεί από τις τέχνες, τα γράμματα, τον αθλητισμό και πολλές άλλες δημιουργικές δραστηριότητες. Τα μαλά που ξεχωρίζουν δοκιμάζουν την τύχη τους σε πιο οργανωμένες και αεικόσμητες κοινωνίες του εξωτερικού, αποδίδοντας ουσιαστικά την επένδυση των γονέων τους και της χώρας, για την εκπαίδευσή τους, σε άλλα κράτη. Οι γονείς βοιωμένοι στα προβλήματα της καθημερινότητάς τους δείχνουν αδυναμία να αντιδράσουν σε όλα αυτά. Η Ελλάδα έχει ζήσει πολλές και χειρότερες περιόδους στο παρελθόν, τις οποίες κατάφερε να ξεπεράσει με ομόνοια, συνεργασία, αγώνα και θυσία των Ελλήνων. Το χειρότερο όμως σήμερα είναι πως οι Νεοέλληνες, εγκλωβισμένοι στο εγώ μας, έχουμε ξεχάσει κάθε μορφή ομαδικότητας, κοινωνικής ευθύνης και ευαισθησίας, ανιδιοτέλειας, αεικόσμητας και ηθικών αξιών. Η μεγαλύτερη επανάσταση που οφείλουμε λοιπόν να κάνουμε σήμερα πρέπει να γίνει μέσα μας, καθώς η κρίση που βιώνουμε είναι πρωτίστως ηθική και πνευματική. Η μοναδική ελπίδα αυτού του τόπου φαίνεται να είναι η παιδεία των Ελλήνων και ειδικά των νέων που αποτελούν το μέλλον της χώρας. Η παιδεία, η οποία πάντοτε βασιζόταν από τη μια πλευρά στην οικογένεια και από την άλλη στο δημόσιο σχολείο και στο φιλότιμο των εμπνευσμένων Ελλήνων εκπαιδευτικών. Των εκπαιδευτικών που αισθάνονται και είναι παιδαγωγοί, που κάνουν ευσεπείδητα τη δουλειά τους, που έχουν όραμα και θέλουν να προσφέρουν στους μαθητές τους με όλη τους την ψυχή.

Από την ιστορική πόλη της ελευθερίας και της αξιοπρέπειας, το Μεσολόγγι, με τη λιμνοθάλασσα που ενέπνευσε τον Παλαμά, οι μαθητές και μαθήτριες του σχολείου μας, του 2ου Γενικού Λυκείου Μεσολογγίου, επιλέγουν να πάνε κόντρα σε αυτή την κρίση. Με την καθοδήγηση άξιων εκπαιδευτικών συνεργάστηκαν, κάτω από συνθήκες δύσκολες, για σας παρουσιάσουν την Ιερή Περίοδο τους, την ιστορία, το πνεύμα, τον πολιτισμό και τις παραδόσεις της. Με την εφημερίδα που ετοίμασαν θα σας μιλήσουν για τον έρωτα, για τη λιμνοθάλασσα και τον έρωτα για τη λιμνοθάλασσα. Θα αναδείξουν την αρχιτεκτονική της πόλης, τους φορείς πολιτισμού και αθλητισμού και τους σύγχρονους καλλιτέχνες του Μεσολογγίου. Θα σας παρουσιάσουν την περίπτωση, δραστήρια και εξωστρεφή Ομάδα Φιλανθρωπίας του 2ου Λυκείου και θα προβάλουν τα καλλιτεχνικά δημιουργήματα των μαθητών του σχολείου μας. Θα αποδείξουν τελικά ότι οι νέοι μας και θέλουν και μπορούν να κάνουν την υπέρβαση και να δώσουν πνοή ελπίδας και αισιοδοξίας για την πνευματική και ηθική ανάπτυξη της πολυπαράτης χώρας μας. Καλή ανάγνωση!

Ο κ. Χρήστος Θεοδωρού είναι Δευτερινός του 2ου ΓΕΛ Μεσολογγίου.

Η εφημερίδα που ετοίμασαν οι μαθητές και μαθήτριες του 2ου Γενικού Λυκείου Μεσολογγίου, για την Ιερή Περίοδο της πόλης, θα σας μιλήσει για τον έρωτα, για τη λιμνοθάλασσα και τον έρωτα για τη λιμνοθάλασσα.

Η Ιερή Πόλη και η νέα γενιά της

Η μαθητική εφημερίδα που ετοίμασαν για «Το Βήμα» οι μαθήτριες του 2ου Λυκείου Μεσολογγίου, στη μέση της διαδρομής μιας τόσο σημαντικής χρονιάς όπως η εφετηνή, μοιάζει κυριολεκτικά με ένα «ταξίδι στον χρόνο». Πρώτον, γιατί οι «Μικρές κυρίες» του Λυκείου της πόλης μοιάζουν να βγήκαν από τις σελίδες αγγλικού μυθιστορήματος των αρχών του 19ου αιώνα, παθιασμένες με τα βιβλία και την ποίηση. Και δεύτερον, γιατί προχωρούν με τη λογοτεχνική τους ανεμελιά, σκιαγραφούν τελικά δυναμικά ένα άλλο «μονοπάτι» του χρόνου: εκείνο της Ιερής Πόλης του και της 10ης Απριλίου του 1826, κατά την οποία οι Ελεύθεροι Πολιορκημένοι έκαναν την ηρωική τους Εξοδο.

Για την περίοδο που διανύουμε λοιπόν και τις ημέρες μετά την 25η Μαρτίου του 2021, κατά τις οποίες και ο σημερινός χρόνος «άγγιξε» τον χρόνο πριν από 200 έτη, το 2ο Λύκειο του Μεσολογγίου μοιάζει η ιδανική επιλογή για την επόμενη μαθητική εφημερίδα μας.

«Το Βήμα» κάνει στάση σήμερα στο Μεσολόγγι και στην Ιερή Πόλη του. Και αφηγείται μέσα από τα μάτια των μαθητριών του μια ιστορία ηρωισμού και Αγώνα που χαρακτήρισε τη δική μας ελληνική Ημέρα της Ανεξαρτησίας. Και μαζί με αυτήν, «φωτογραφίζει» τις σκέψεις και τις αγωνίες της νέας γενιάς της σύγχρονης Ελλάδας.

Ο λόγος στη νέα γενιά του Μεσολογγίου...

Αρχισυντάκτης: Η μαθήτρια Μάρια Παπαδημητρίου.
Βοηθεί αρχισυντάκτη: Οι μαθήτριες Χριστίνα Καλημέρη, Έσα Κερασιώτη.
Εισπρακτική Ομάδα: Οι μαθήτριες Ολγα Κερασιώτη, Αστεριε Παπαδημήτρη, Ρούλα Παπαδημητρίου, Χριστίνα Μπουζά, Μαρία Νιρέλια, Αναστασία Σερρή, Παναγιώτα Μυλιώβη, Μαριέττα Δαφνεράκου.
Διοικητικό-επιμελητική επιμέλεια: Μάρω Παπαδημητρίου.

THE MARIETTAS ΔΕΦΕΡΑΝΟΥ

Ο Κήπος των Ηρώων είναι μέρος της ταυτότητας του Μεσολογγίου. Μια έκταση σχεδόν 14 στρεμμάτων-σύμβολο του αγώνα για Ανεξαρτησία. Στον Κήπο υπάρχουν ένας τύμβος με οστά των αγωνιστών, ο τάφος του Μάρκου Μπότσαρη και άλλων αγωνιστών από διάφορες εποχές της Ιστορίας, προτομές Μεσολογγιτών και πολλά-πολλά μνημεία από άλλες χώρες. Βρεθήκαμε στον Κήπο των Ηρώων για να συνομιλήσουμε με τον ξεναγό κ. Γιώργο Αποστολάκο. Ο χώρος του Κήπου αποπνέει μια μυστηριακή ατμόσφαιρα.

Τι είναι ο Κήπος των Ηρώων; Τι θα λέγατε σε έναν επισκέπτη;

«Ο Κήπος των Ηρώων αποτελεί ουσιαστικά ένα κοιμητήριο, ένα νεκροταφείο εγχωριστό στην Ελλάδα, αφού τα χόρατά του φιλοξένησαν τα σώματα χιλιάδων, κατά τον εθνικό μας ποιητή Διονύσιο Σολωμό, Ελευθέρων Πολιορκημένων που πολέμησαν μέχρις εσχάτων, κάποιοι μάλιστα μαρτύρησαν και τελικά ενταφιάστηκαν στον καθαγιασμένο από την αύρα των αμνομένων χώρο. Το Ιερό Ταφείο επομένως των Ελευθέρων Πολιορκημένων αποτελεί παράλληλα τη μοναδική περιφερειακή γλυπτοθήκη της χώρας μας, το μοναδικό ιστορικό πάρκο αναφορικά με την Ελληνική Επανάσταση. Στο πλάι της εισόδου του Κήπου βλέπουμε σε μια μαρμαρίνη πλάκα να αναγράφεται σαν έτος ίδρυσής του το 1829. Πληροφορούμενος ο Ιωάννης Καποδίστριας πως στην περιοχή αυτή ήταν το στρατόπεδο και ταυτόχρονα το νεκροταφείο των πολιορκημένων, έδωσε την εντολή να αναγερθεί ένα μνημείο στο οποίο θα τοποθετούσαν αργότερα όλα τα διάσπαρτα οστά. Είχε προηγηθεί όχι μόνο η ολοκληρωτική καταστροφή της πόλης από τους Τουρκοαιγύπτιους – μόνο τέσσερα οικήματα σώζονται σήμερα από εκείνη την εποχή – αλλά και το άνοιγμα των τάφων από τους πολιορκητές, προσδοκώντας πως θα έβρισκαν πολύτιμα αντικείμενα. Προφανώς δεν βρήκαν αυτά που περίμεναν κι έτσι άφησαν τα πτώματα άταφα.

Τα κουφάρια έγιναν βορά των όρνων του Αρακύνθου στα χρόνια που το Μεσολόγγι κατείχτο από τους κατακτητές κι έτσι η πόλη, που άκμασε προεπαναστατικά, μετετράπη, στην κυριολεξία, σε κρανίο τόπο. Ο Κυβερνήτης όχι μόνο δέιαξε την ανέγερση του μνημείου αλλά προχώρησε και στην προκήρυξη του πρώτου αρχιτεκτονικού διαγωνισμού που διεξήχθη στο ελεύθερο μεν, αυτόνομο ακόμα δε, ελληνικό κράτος. Πρότειναν σχέδια του φοιτητή, στην Ακαδημία του Αγίου Λουκά της Ρώμης, Λύσανδρου Καυταντζόγλου, που δεν υλοποιήθηκαν όμως γιατί ο Καποδίστριας δολοφονήθηκε. Η διαταγή του ωστόσο εξετελέσθη κι έτσι το 1838 έχουμε τη συμβολικά επίσημη μεταφορά των οστών και την τοποθέτησή τους στο Ηρώον, στον Τύμβο δηλαδή. Πραγματικά δεσπόζει στην κεντρική πλατεία του Κήπου. Ανταναφώνηστε αμέσως πως αδιαμφισβήτητα πρόκειται για το πλέον ιερό σημείο της πόλης. Αποτελεί μικρογραφία, ταυτοχρόνως, μνημειακού θολωτού τάφου και του Τύμβου του Μαραθώνα».

Παρουσιάστε μας ένα σημαντικό μνημείο κατά τη γνώμη σας.

«Σημαντικότερο μνημείο, ιδιαίτερης ιστορικής και συναισθηματικής αξίας, αποτελεί ο τάφος του Μάρκου Μπότσαρη. Η λαϊκή μούσα διασώζει τη σφαγή... "Θρήνος μεγάλος έγινε μέσα στο Μεσολόγγι, το Μάρκο παν στην εκκλησιά, το Μάρκο παν στον τάφο, Ήρνα παπάδες παν μπροστά και δέκα δεσποτάδες κι από κοντά Σουλιώτικες τότε μοιρολόγινη...". Το 1838 διαμορφώθηκε ο τάφος του περπύου όπως τον βλέπουμε σήμερα και τοποθετήθηκε επάνω του το αγαλματίδιο που παρουσιάζει την κόρη της Ελλάδας, την παιδούλα ή αλλιώς

Περηφάνια και κατάνυξη στον Κήπο των Ηρώων

Πληθώρα συναισθημάτων στο Κοιμητήριο που είναι αφιερωμένο στον αγώνα των Ελευθέρων Πολιορκημένων του Μεσολογγίου – Η συνομιλία με τον ξεναγό **Γιώργο Αποστολάκο**

Ο Τύμβος με τα οστά των πεσόντων της Εξόδου στην κεντρική πλατεία του Κήπου των Ηρώων είναι το πλέον ιερό σημείο της πόλης. Αποτελεί μικρογραφία, ταυτοχρόνως, μνημειακού θολωτού τάφου και του Τύμβου του Μαραθώνα

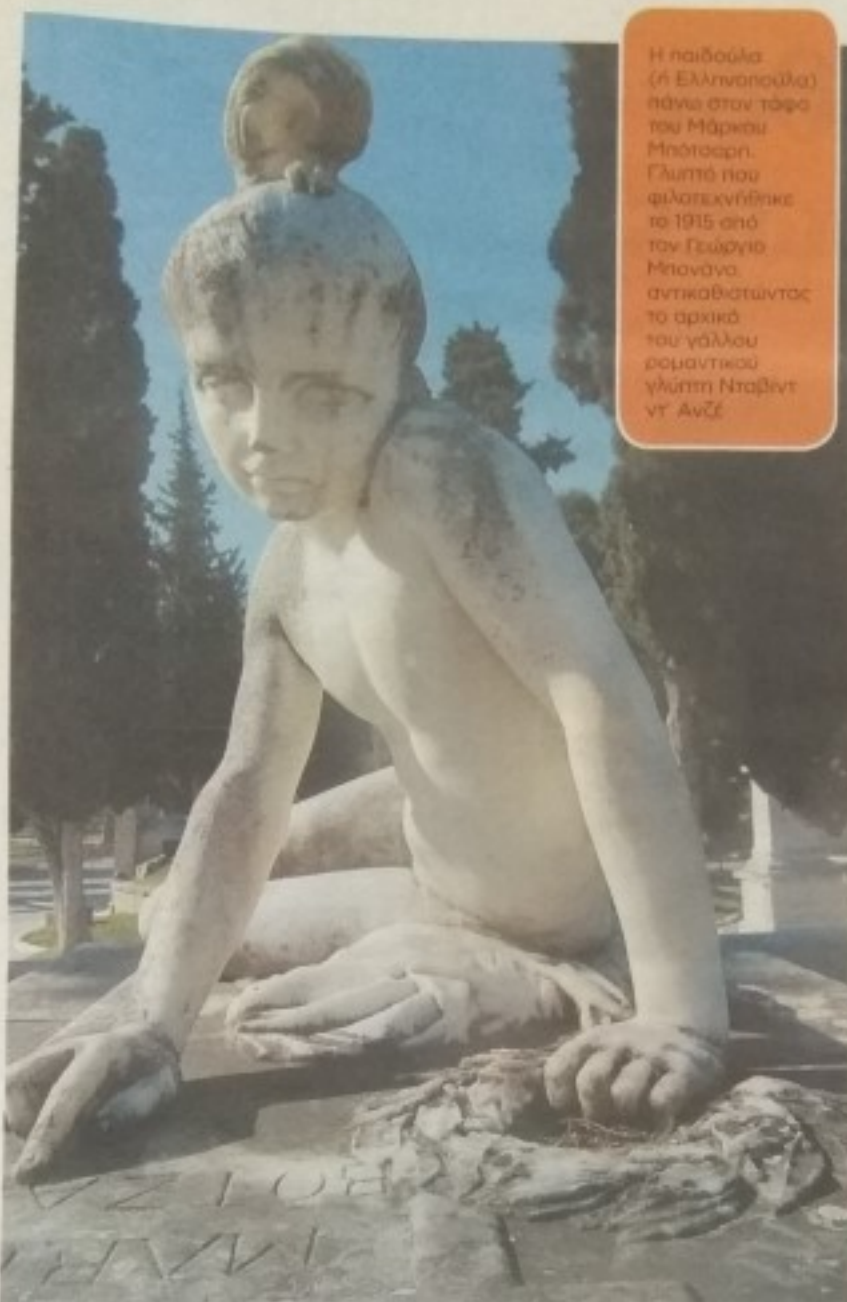
Ελληνοπούλα, έργο του γάλλου ρομαντικού γλύπτη Νταβίντ ντ' Ανζέ. Βέβαια, αυτό που βλέπουμε σήμερα επάνω στον τάφο είναι αντίγραφο, με τερσάρα όμως καλλιτεχνική αξία, που φιλοτεχνήθηκε το 1915 από τον Γεώργιο Μπονάνο. Σε αυτό το σημείο κορυφώνονται οι εκδηλώσεις κάθε Σάββατο του Λαζάρου με την αναπαράσταση της ανατίναξης του Χρήστου Καψάλη και αφού έχει προηγηθεί η μοναδική στην Ελλάδα πένθημη πομπή, δρώμενα ιδεατέρου ογκανθηκού και μοσχαγωγικού χαρακτήρα, που κάθε Έλληνας ορεΐλει, τουλάχιστον μία φορά στη ζωή του, όχι μόνο να παρακολουθήσει αλλά και να λάβει μέρος».

Κι αυτό το μνημείο που βρίσκεται δίπλα του;

«Αφού έχουμε αφουγκραστεί τη θλίψη της παιδούλας στον τάφο του Μπότσαρη, δεν γίνεται να μην προσέξουμε ένα μνημείο τοποθετημένο κοντά του, αλλά που διαφέρει τόσο. Είναι το Μνημείο Γάλλων Φιλελλήνων που απαρτίζεται από 19 πλάκες που συμβολίζουν τους Γάλλους που ήρθαν στο Μεσολόγγι και βοήθησαν καθ' όλη τη διάρκεια της Ελληνικής Επανάστασης. Βρίσκεται εκεί, δηλαδή στο κοντινότερο προς τον Μπότσαρη σημείο, κατ' απαίτηση του γαλλικού υπουργείου Πολιτισμού, από το 1994. Ο εθνικός μας ήρωας έχει τιμηθεί στη χώρα αυτή ίσως και περισσότερο από τη δική του. Σταθμός στο παρισινό μετρό και μεγάλη πλατεία στο Παρίσι φέρουν το όνομά του, ενώ από το 1823 μέχρι και το 1828, δύο χρόνια μετά την Εξοδο, 14 θεατρικά έργα ανέβηκαν στην Πόλη του Φιότος με θέμα τη ζωή, τη δράση και τον θάνατο του αθωματού, εξ' άλλου, του Γαλλικού Στρατού, Μάρκου Μπότσαρη».

Το μνημείο των γάλλων φιλελλήνων, το οποίο απαρτίζεται από δεκαεννέα πλάκες που συμβολίζουν τους Γάλλους που ήρθαν στο Μεσολόγγι και βοήθησαν καθ' όλη τη διάρκεια της Ελληνικής Επανάστασης

Η παιδούλα (ή Ελληνισπούλα) πάνω στον τάφο του Μάρκου Μπότσαρη. Γλυπτό που φιλοτεχνήθηκε το 1915 από τον Γεώργιο Μπανάνο, αντικαθιστώντας το αρχικό του γάλλου ρομαντικού γλύπτη Νταβίντ ντ' Ανζέ.

Μια φωνή που ακούστηκε σε όλον τον κόσμο

Την περιήγησή μας στον Κήφο των Ηρώων ολοκληρώνει απόσπασμα από την πραγμασία «Το διαχρονικό μήνυμα των ελευθέρων πολιορκημένων» από τον Παύλο Τριανταφύλλου: Γεννήθηκα και μεγάλωσα σε μια πόλη μαγική. Από τότε που θυμάμαι τον εαυτό μου, νομίζω ότι με ακολουθούν συνεχώς δύο επίθετα: «ηρωικό», το ηρωικό Μεσολόγγι και «ιερό», η Ιερά Πόλις. Αυτά τα επίθετα προσπάθησα και προσπάθη να ερμηνεύσω, αλλά... τα επίθετα γλιστρούν από τα χέρια μου και παίρνουν διάφορες μορφές. Να, όπως τώρα, που μου ζητούν να γράψω για το διαχρονικό μήνυμα των Ελευθέρων Πολιορκημένων. Το επίθετο «ηρωικό» γίνεται διαχρονικό μήνυμα, αλλά και πάλι δεν είναι ένα. Εξαρτάται από τον πομπό, από τον δέκτη, από την περίπτωση, από τον τόπο και τον χρόνο όπου βρίσκομαι. Το επίθετο «ιερό» γίνεται ιερό χρέος. Και τα δύο μαζί ενώνονται και γίνονται το ιερό χρέος που έχω «εκτελώντας τη θητεία μου στη ράτσα, να νιώσω μέσα μου όλους τους προγόνους, να φωτίσω την ορμή τους και να συνεχίσω το έργο τους» κατά τον Καζαντζάκη.

Αρχικά, το διαχρονικό μήνυμα που εκπέμπει ο Κήφος των Ηρώων – ο τόπος των τάφων – που ανάμεσα τους έπαιζα τις ηλιόλουστες Κυριακές, όταν ήμουν μικρός. Εκεί που ακούς τη σιωπή των νεκρών, αφήνοντας ένα κομμάτι της ψυχής σου μέσα στα δέντρα και νιώθοντας τις ανόσες εκείνων που «οκειοθελώς και ομοφρόνως» έκαναν την Εξοδό. Εδώ, ο διάλογος είναι δύσκολος. Νιώθεις πόσο μεγάλο μαρτύριο είναι να κρβεις μέσα σου έναν νεκρό - πολ-

λοίο νεκρό, που ζητούν να μιλήσουν στους απογόνους τους μέσα από σένα. Ο λόγος τους συλλαμβάνεται μόνο με τις εσωτερικές μας κεραίες... Εδώ, λοιπόν, το μήνυμα είναι σιωπή και περιουλολογία. Και μετά, απάντηση στην ερώτηση που θέτουν: Τι την κάναμε την ελευθερία που μας έδωσαν και τι φτιάξαμε με αυτή; Πόσο διατηρήσαμε τη συγγένεια (ηθική κι όχι εξ αίματος αποκλειστικά) μαζί τους; Πόσο εύκολο είναι, όμως, να είσαι συγγενής μ' ένα σύμβολο; Δώδεκα χιλιάδες άνθρωποι, που έγιναν σκαίς, προκειμένου να σταθεί όρθιο το πνεύμα τους μπροστά στην ωμή δύναμη της βίας. Ένα ομόθυμο πλήθος, που παίρνει ήρωα την απόφαση, έπειτα από περίσκεψη (κι αυτό είναι το σπουδαίο!) να θυσιάσει, σου δίνει το μήνυμα ότι όλοι μαζί μπορούμε να καταφέρουμε πολλά. Κι αν προχωρήσεις ανάμεσα στους τάφους, βλέπεις το Μνημείο των Φιλελλήνων αλλά και τον Τάμβο όπου «Λεωνίδες αμέτρητοι είναι θαμμένοι, που για τη λευτεριά πολέμησαν γενναίως». Τιμής ένικαν στη θυσία των γενναίων – κι εκεί έρχεται (από άλλο αγωγό) άλλο μήνυμα. Όλος ο τότε πολιτισμένος κόσμος συγκλονίστηκε από τη θυσία του Μεσολογγίου. Τα ουμανιστικά κινήματα της εποχής την έκαναν σύμβολό τους. Οι εικόνες των ερειπίων έκαναν τον γερμανό ποιητή Μίλερ να μετονομασθεί «Ελληνας» και να δηλώσει: «Χωρίς εσέ, Ελλάς, τι θα ήταν ο κόσμος;». Οι Μεγάλες Δυνάμεις αναγκάστηκαν να συγκληθούν και να πάρουν μέρος στη ναυμαχία του Ναβαρίνου. Η φωνή που εξέπεμπε το Μεσολόγγι ήταν η φωνή της Ελλάδας προς όλο τον κόσμο.

ΑΝΔΡΙΑΝΤΑΣ ΒΥΡΩΝΑ

«Διά χειρός Βιτάλη, το πιο αξιόλογο καλλιτεχνικά γλυπτό του χώρου»

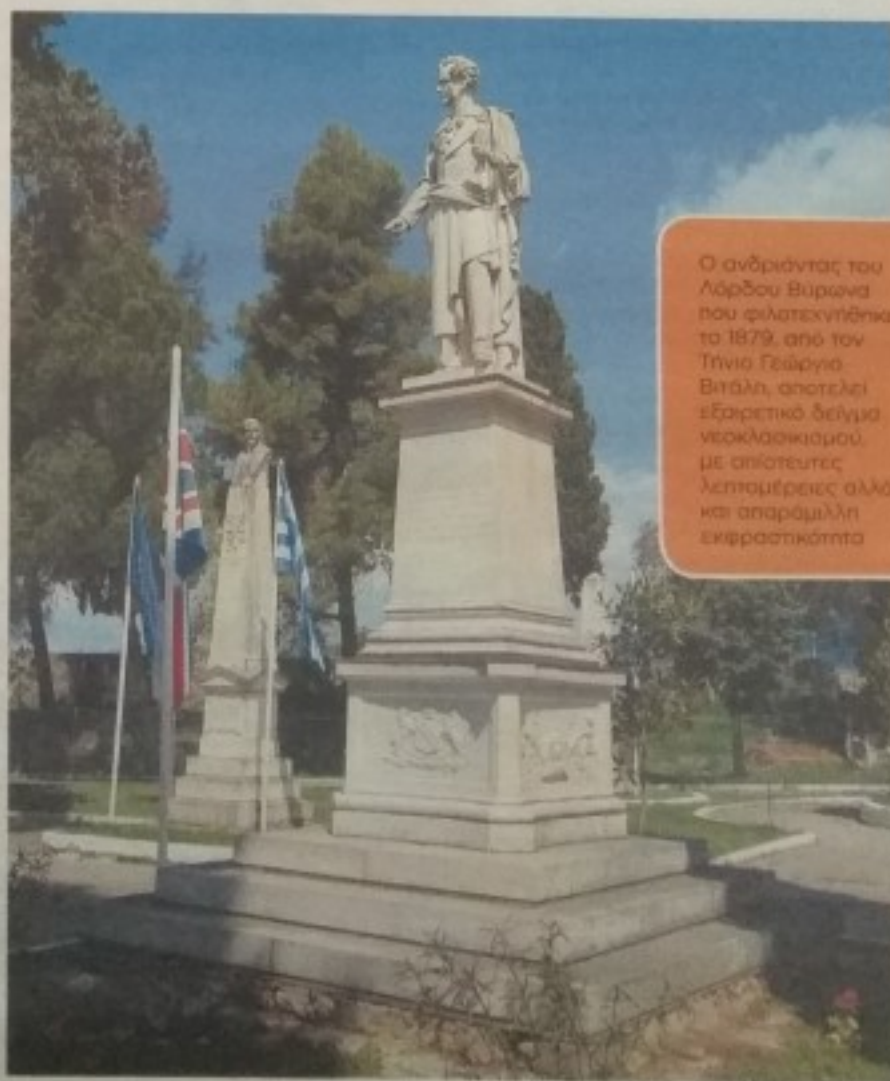
Ο ανδριάντας του Λόρδου Βύρωνα δεσπόζει στον χώρο:

«Παρ' όλο το ειδικό βάρος που φέρουν ο Τάμβος και ο τάφος του Μπότσαρη, πρέπει να ομολογήσουμε πως το πιο αξιόλογο, καλλιτεχνικά, από τα 71 μνημεία του Κήφου ορθώνεται ανάμεσα σε αυτά και είναι βεβαίως ο ανδριάντας του Λόρδου Βύρωνα που φιλοτεχνήθηκε το 1879 από τον Τήνιο Γεώργιο Βιτάλη. Αποτελεί εξαιρετικό δείγμα νεοκλασικισμού με απίστευτες λεπτομέρειες αλλά και απaráλληλη εκφραστικότητα. Δεν θα έπρεπε άλλωστε κάτι λιγότερο για τον, κατά πολλούς αμφιλεγόμενο, άγγλο ευγενή και αριστοκράτη. Οντας το πλέον γνωστό δημόσιο πρόσωπο της εποχής του, ο πιο γνωστός celebrity, θα λέγαμε σήμερα, επηρέαζε με τη δράση και τη συμπεριφορά του ένα ευρύτατο φάσμα ανθρώπων πανευρωπαϊκά και όχι μόνο. Προσπαθώντας ίσως να βρει την εξιλέωση για τον πρότερο βίο του, όχι μόνο συμφιλίωσε οπλαρχηγούς, όχι μόνο πρόσφερε πολλά χρήματα από την περιουσία του για να οχυρωθεί η πόλη, αλλά κυρίως έγραφε και έστειλε επιστολές σε λογίους, πολιτικούς και στρατιωτικούς σε ολόκληρο τον τότε γνωστό κόσμο, με σκοπό να τους ευαισθητοποιήσει ως προς το ελληνικό

ζήτημα. Τα κατάφερε. Αυτός πυροδότησε ουσιαστικά τον φιλελληνισμό με το "Childe Harold's Pilgrimage" χρόνια πριν, αυτός τον έφτασε και στο ζενίθ του με όλα τα προαναφερθέντα, κυρίως όμως με τον θάνατό του, στις 19 Απριλίου 1824.

Τα φώτα της τότε δημοσιότητας έπεσαν στο Μεσολόγγι πρωτίστως και κατ' επέκταση στην Ελληνική Επανάσταση. Δεν είναι άλλωστε τυχαίο πως περιδιαβαίνοντας τους διαδρόμους του Κήφου θαυμάζουμε μνημεία Φινλανδών, Γάλλων, Πολωνών, Σουηδών, Ιταλών, Γερμανών, Ελβετού, Ρώσων, Αμερικανών, ενώ ακόμη δεν έχουν αναρτηθεί μνημεία για Ισπανό, Πορτογάλο, Βουλγάρο, Ρουμάνο, Ούγγρο, Δανό, Αργεντινό, Βέλγο, Ολλανδό.

Έχοντας αφουγκραστεί τον χώρο, την υποβλητικότητα που αποπνέει, έχοντας συνομιλήσει με τους ήρωες, ανεξαρτήτως εθνικότητας, αντιλαμβανόμαστε πλήρως πως η επίσκεψη στον Κήφο των Ηρώων θα πρέπει να αποτελεί χρέος, προσκλήμα κάθε ελεύθερου ανθρώπου - πολίτη του σύγχρονου κόσμου, ενώ, ταυτόχρονα, αποτελεί το πανεθνικό και παγκόσμιο μνημείο αυτοθυσίας, ελευθερίας και αξιοπρέπειας που επιβεβαιώνει τον εκάστοτε επισκέπτη στην Ιερή Πόλη του Μεσολογγίου».

Ο ανδριάντας του Λόρδου Βύρωνα που φιλοτεχνήθηκε το 1879, από τον Τήνιο Γεώργιο Βιτάλη, αποτελεί εξαιρετικό δείγμα νεοκλασικισμού, με απίστευτες λεπτομέρειες αλλά και απaráλληλη εκφραστικότητα.

ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΟΥ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

Ταξίδι στο παρελθόν τιμώντας τους ήρωες

Το τριήμερο πανηγύρι στο μοναστήρι του Αη-Συμιού, το οποίο έχει συνδεθεί άρρηκτα με την Εξοδό

ΤΗΣ ΜΑΡΣΙΑΣ
ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ*

Το ιστορικό μοναστήρι του Αη-Συμιού ιδρύθηκε το 1740. Η κυρίως μονή είναι βυζαντινού ρυθμού. Ο Ιμπραήμ μετά την αποτυχία της Εξόδου και την άλωση του Μεσολογγίου έκαψε το μοναστήρι. Δέκα χρόνια αργότερα το ανοικοδόμησε ο Αρχιμανδρίτης Ιωαννίκιος Αγγελάτος. Στα δεξιά της μονής και προς την είσοδο της αυλής είναι ένα πηγάδι, «ίσως εκείνο στο οποίο ερχόντουσαν τα κλεφτόπουλα και έπιναν νεράκι», όπως περιγράφει με λίγα λόγια ο Ανδρέας Καρκαβίτσας στα «Ταξιδιωτικά» του. Ο μεγάλος Σταυρός που στήθηκε θυμίζει στους επιρχόμενους την ανυπερβλήτη θυσία των εξοδίων – ο Κοσμάς Παλαιός κι άλλοι ποιμένες και λογοτέχνες ύμνησαν το ιστορικό αυτό κάστρο της ελληνο-ορθόδοξης, που έγινε εξακοστό μετά την ανυπερβλήτη θυσία «Τη νύχτα του χαλασμού», τη νύχτα της ηρωικής εξόδου του Μεσολογγίου. Στις 10 Απριλίου 1826 οι «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι» της πόλεως, ύστερα από συνεννόηση με τον αρχιστράτηγο της Σπέρδας Ελλάδας Γ. Καραϊσκάκη, όρισαν σημείο συνάντησής τους, μετά την Εξοδο, το μοναστήρι του Αη-Συμιού. Από κακή συνεννόηση των ελληνικών στρατιωτικών τμημάτων και σύλληψη του αγγλισόφρου με το σχέδιο της εξόδου, ο Ιμπραήμ κατάφερε να συντρίψει κάθε οργανωμένη επιχείρηση των πολιορκημένων, οι οποίοι εντούτοις αγωνίστηκαν μέχρι θυσίας για την ελευθερία τους. Οι λίγοι που διασώθηκαν «έφτασαν με τα ξίφη εις τας χείρας εις την κορυφήν του όρους», γράφει ο αγωνιστής Μίχος, όπου «βρήκαν τους Σουλώτες αρχηγούς Γεώργιο και Αθανάσιο Δράκο με 100 άλλους αξιωματικούς και στρατιώτες και με γιμνά τα για ταγάνια τους όρμησαν εναντίον των Αλβανών... και τους πήραν τον κατήφορο». Στη Μονή του Αγίου Συμεώνος βρήκαν περίθαλψη και προστασία οι πεινασμένοι και πληγωμένοι Μεσολογγίτες μετά την Εξοδό τους. Στον πίνακα του Θ. Βρυζάκη (1835) που βρίσκεται στην Εθνική Πινακοθήκη εικονίζεται η Εξοδος του Μεσολογγίου. Από το 1859 κι εντεύθεν άρχισε να γιορτάζεται πανηγυρικά το ηρωικό γεγονός της Εξόδου στο Μεσολόγγι, ενώ αργότερα καθιερώθηκε και τριήμερο λαμπρό πανηγύρι στο μοναστήρι του Αη-Συμιού, με αναπαράσταση της Εξόδου την Πεντηκοστή, τη Δευτέρα του Αγίου Πνεύματος και την Τρίτη. Όσοι παίρνουν μέρος χωρίζονται στους καβαλαραίους και στους αρματωμένους, που ντύνονται όπως οι κλέφτες και οι αγωνιστές. Το μοναστήρι του Αη-Συμιού αποτελεί προσφιλέσ σημείο προσκνημάτος των Μεσολογγίων. Στα νεότερα χρόνια η μονή μετατράπηκε σε γυναικεία.

* Από το αρχείο του παππού μου Χρήστου Θ. Παπαδημητρίου, δικηγόρου. Οι φωτογραφίες είναι από το προσωπικό αρχείο του Δημητρίου Μαλαβέτα.

Το πανηγύρι του Αη-Συμιού κρατά τρεις μέρες

Όλες οι γενιές παρουσιάζονται στο πανηγύρι

Άνδρες με την παλιά λαϊκή ενδυμασία του Μεσολογγίου σε εκδήλωση στον Κήπο των Ηρώων

Το μοναστήρι του Αη-Συμιού στο Μεσολόγγι

Ειρηνικοί μικροί και μεγάλοι στον δρόμο για το ιστορικό μοναστήρι

Το πανηγύρι που πρέπει να το ζήσεις

Το πανηγύρι του είναι κάτι που πρέπει κανείς να το ζήσει για να καταλάβει το νόημά του. Πώς να περιγράψεις τους αρματωμένους να χορεύουν στους δρόμους και ν' ανεμίζουν τα μαντίσια από τις πουκαμισές τους; Πώς να ανούσουν το φτερό τους οι άγγελτοι; Πώς να παρουσιάσεις τους καβαλάρηδες σαν τον Αϊ-Δημήτρη καβάλα στ' άλογο; Πώς να μιλήσεις για τον ζοιρνά και το νταούλι αν δεν το ακούσεις μέσα στους δρόμους της πόλης; Πώς να περιγράψεις τον «χορό του πεθαμένου» με τις πανάρχαιες καταβολές; Τον θάνατο και την ανάστασή του αιώνια; Η έκσταση, η υπέρβαση του θανάτου, το μνημόσυ-

νο που γίνεται γλέντι δεν περιγράφονται με λόγια... «Καλό Αη-Συμιό να 'χουμε», «Καλές Αντάμωσες!», «Και τ' χρόν'!». Αυτά εύχονται οι πανηγυριστές. Για να καταλάβει κάποιος το νόημά τους, πρέπει να τα ακούσει από το στόμα τους, πρέπει να τα ακούσει υπό τους ήχους της πίπιζας σ' έναν δρόμο του Μεσολογγίου... Και τότε μόνο μπορεί κάποιος να πει: «Καλές Αντάμωσες». Πάλι καλές αντάμωσες, πάλι ν' ανταμωθούμε στον Αη-Συμιό, στον πλάτανο και στην κρούα βρουσούλα. Που χουν οι κλέφτες γιόρτασμα, που χουνε πανηγύρι, που χουν αρνά και φένουσε κριάρια σουβλιωμένα. Που χουν κι ένα γλυκό κρασί από το μοναστήρι.

Η «καρδιά» της πόλης μας χτυπάει μέσα στις βιβλιοθήκες. Η αλήθεια είναι πως δεν βλέπεις πια συχνά νέους και νέες που χάνονται πίσω από τα ράφια βιβλιοθηκών, που αναζητούν τη συντροφιά των σελίδων και είναι περήφανοι ή περήφανες για τους 6.000 λογοτεχνικούς ή ποιητικούς τίτλους που έχουν στο σχολείο τους. Γιατί έτσι μπορούμε και να τους δανειστούμε! Η βιβλιοθήκη του σχολείου μας λειτουργεί ως δανειστική όχι μόνο για τους μαθητές του αλλά και για τους κατοίκους της πόλης, που έρχονται συχνά να μας... επισκεφθούν.

Πίσω απ' αυτά, η Ομάδα Φιλαναγνωσίας του 2ου Λυκείου Μεσολογγίου δημιουργήθηκε το 2014. Από τότε αριθμεί κάθε χρόνο 70 μέλη μαθητές (τα 2/3 των μαθητών της σχολικής μονάδας) και αποτελεί ζωντανό κέντρο πολιτισμού για την πόλη του Μεσολογγίου. Ο στόχος της Ομάδας είναι να διαδώσει τη φιλαναγνωσία. Να μεταδώσει το παράδειγμα των μαθητών του και στους συμπολίτες μας γενικότερα. Βέβαια από την πρώτη ημέρα της ίδρυσης της ομάδας μας έχουμε την πολύτιμη βοήθεια του Κέντρου Λόγου και Τέχνης Διέξοδος και του Πνευματικού Κέντρου του Δήμου Ι.Π. Μεσολογγίου.

«Πολλή δουλειά, άψογη συνεργασία»

«Έγινε και υπάρχει – «είναι εδώ να μιλά και να γίνεται ορατή» – με πολύ κόπο, με μεγάλο πείσμα, με πολλή δουλειά, με άψογη συνεργασία με τους μαθητές μου, με μεγάλη αγάπη για τα παιδιά και με πολύ-πολύ όνειρο» μας λέει η φιλόλογος του σχολείου μας κυρία Ελένη Πλακίδα που βοήθησε στη δημιουργία της Ομάδας και τη συντονίζει. «Και τα καταφέραμε όλοι μαζί νομίζω. Με ρεαλισμό ότι δεν θα γίνουν όλοι οι μαθητές μου φιλαναγνώστες... αλλά θα ξέρουν ότι υπάρχει κι αυτή η επιλογή (εύχομαι να την ακολουθήσουν στη ζωή τους). Θα ξέρουν ότι εκτός από τα «μπιτάτα» (λέξη που έμαθα πρόσφατα) άσματα της εποχής τους,

Οι μαθητές γυρίζουν στα βιβλία!

Μια πολυάσχολη Ομάδα Φιλαναγνωσίας αποφεύγει το Διαδίκτυο και κρύβεται μέσα στις βιβλιοθήκες - Υμνοι από τους συγγραφείς που παρουσίασαν το έργο τους στην Ομάδα

υπάρχει και Παλαμάς και Ρίτσος και Γκόρας και Σολωμός και... και ελπίζω να το θυμούνται» συνεχίζει.

Στην πάροδο των ετών πολλοί συγγραφείς ήρθαν στο Μεσολόγγι και στο σχολείο μας για να παρουσιάσουν τη δουλειά τους. Τους ζητήσαμε ένα μικρό κείμενο για την εμπειρία τους και ιδού τι μας απάντησαν:

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΛΠΟΥΖΟΣ Μετάγγιση φωτός και ελπίδας

«Η μισή Ελλάδα ζει στην Αθήνα, όπου συμβαίνουν όλα... Τι μεγάλο λάθος! Εδώ κι εκεί στην Περιφέρεια ανάβουν φωτιές που αντιστρέφουν τη γνωστή ρήση του Σαφέρη και αντί να σε πληγώνουν σου μεταγγίζουν φως και ελπίδα. Ευτύχησα να μεταλάβω το φως που εκπέμπει, με θεμέλιο και βασιέρα το πλάσμα του νου, η Ομάδα Φιλαναγνωσίας του 2ου

Λυκείου Μεσολογγίου. Βρέθηκα ανάμεσα σε μαθήτριες και μαθητές που διαβάζουν βιβλία ενηλίκων, με κριτική σκέψη, ειγένεια και αγάπη. Μαθητές και μαθήτριες, τουλάχιστον εβδομήντα, που παραβρέθηκαν σε παρουσίαση βιβλίου απογευματινή ώρα και δεν σκανοούν να γίνουν ακολοθητές του συρμού, της μόδας και των επιβαλλόμενων προτύπων επιτυχίας και ευτυχίας. Με τη ζωντανία της ηλικίας, τη δροσιά και την ανεμελιά σε σύζευξη με το όραμα όπου η πνευματική καλλιέργεια συμμορεύεται αρμονικά με τα πρακτικά ζητήματα της ζωής. Ασφαλώς μια τέτοια προσπάθεια κάπου σπρίζεται, κάποιος βάνει φωτιά στο φτίλι, αλλά και το διατηρεί αναμμένο.

Ευχή και προσδοκία μου να βρεθούν πολλοί συνοδοιπόροι σε κάθε γωνιά του τόπου μας και παρόμοιες προσπάθειες να μην αποτελούν μόνο ανάχωμα στον πολιτιστικό και αισθητικό κατήφορο των καιρών μας αλλά να χαράξουν το ποιοτικό ξάφνιασμα μιας

άλλης εποχής και συνάμα μιας (αποφασιστικής και δυνατής) Ελλάδας».

ΦΙΛΟΜΗΛΑ ΛΑΠΑΤΑ Δημιουργικότητα και όρεξη για μάθηση

«Καλεσμένη δύο φορές στο Μεσολόγγι από τη Λέσχη των μαθητών του 2ου Λυκείου Μεσολογγίου, τους παρακολούθησα με μεγάλη συγκίνηση να παρουσιάζουν ένα από τα ιστορικά βιβλία του συγγραφέα μου έργου, όπως τα είχαν διαβάσει, μετέφρασει, αναλύσει και σχολιάσει. Η εμπειρία ήταν μέθεξη! Στο σχολείο έχει οργανωθεί μια ομάδα νέων ανθρώπων που έχουν ως κοινό σημείο τη δημιουργικότητα, την όρεξη για μάθηση και την αγάπη για το διάβασμα. Και οι δυο βραβείες των παρουσιάσεων έγιναν σε αμοιβαίο χώρο, η δε φιλία είναι εγγονιά ελληνική.

Λαμβάνοντας λοιπόν δύο φορές μέρος στη μέθεξη της Λέσχης Φιλαναγνωσίας του 2ου Λυκείου Μεσολογγίου, γεμίζω ελπίδα ότι όσο υπάρχουν τέτοια εκπαιδευτικά και τίτλια παιδιά τίποτα δεν έχει ακόμα χάσει για την Ελλάδα και το πνευματικό μέλλον της».

ΣΟΦΙΑ ΒΟΪΚΟΥ Η λογοτεχνία δεν είναι ξεχασμένη υπόθεση

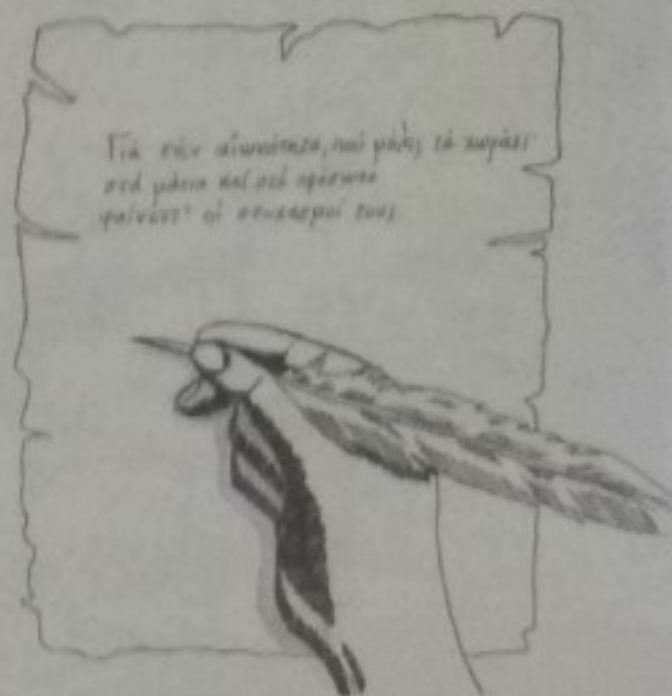
«Η Ομάδα Φιλαναγνωσίας του 2ου Λυκείου Μεσολογγίου είναι το ζωντανό παράδειγμα ότι τα παιδιά, με την καθοδήγηση και των εκπαιδευτικών τους, είναι έτοιμα να ριχτούν με πάθος σε μια δημιουργική και πνευματική αναζήτηση.

Μια ομάδα μαθητών, ζωντανή, γεμάτη πάθος για γνώση και έρευνα, αποδεικνύει πως η λογοτεχνία δεν είναι μια υπόθεση ξεχασμένη σε σκοτισμένα συρτάρια αλλά συνδιαλέγεται συνεχώς με το νέο, συνδυάζοντας τη διασκέδαση με την όρεξη για μάθηση. Η επαφή μου με την Ομάδα μού έδειξε πως έχουμε να μάθουμε πολλά εμείς οι «μεγάλοι» από τους εφήβους που διαβάζουν και βαδίζουν σε λογοτεχνικά μονοπάτια».

Από την παρουσίαση του μυθιστορήματος «Γινάτι - Ο σοφός της λήμης» του Γιάννη Καλπούζου στο Κέντρο Λόγου και Τέχνης Διέξοδος

ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΟΥ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

Η εικαστική απόδοση στίχων του Σολωμού ανήκει στον πρώην μαθητή του 2ου Λυκείου Μεσολογγίου και νυν φοιτητή Ψυχολογίας Κώστα Δραγγανά

Ο πάντα επίκαιρος Διονύσιος Σολωμός

Ενας ελάχιστος φόρος τιμής στον εθνικό μας ποιητή που συνέδεσε το όνομά του (και) με το Μεσολόγγι

ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΣ ΣΦΥΡΗ

Ο Ελότης λέει για τον Σολωμό: «Η υπόθεση Σολωμού είναι πολύ ιερή για μένα. Μιαν ολόκληρη ζωή περιμένω να αισθαντώ ώριμος για να μιλήσω όπως του αξίζει. Και η στιγμή δεν έφτασε. Ίσως δε φτάσει ποτέ».

Ο νομπελίστας ποιητής γνώθει μέσα του αυτή τη συντριβή της συνάντησης με τον Σολωμό και συμπληρώνει: «Αν κάποιος από τους νεοέλληνες στάθηκε δάσκαλός μου, αυτός βέβαια ήταν ο Σολωμός. Το λέω με δέος, γιατί κάθε γεντίναση μαζί του με συντριβει».

Καταλαβαίνετε πόσο μεγάλη και πιο τεράστια γίνεται η υπόθεση Σολωμού για εμάς. Να καταθέσουμε έναν ελάχιστο φόρο τιμής στον πνευματικό άνθρωπο που συνέδεσε το όνομά του και την τέχνη του με τόπο τον τόπο, που όπου κι αν πήγε «τα μάτια του δεν είδαν τόπο ενδοξότερον από τόπο το αλωνάκι».

Όμως, ο Σολωμός δεν είναι ο ποιητής της μιας πόλης, ακόμα κι αν αυτή είναι το Μεσολόγγι, διότι όταν λέμε Μεσολόγγι εννοούμε Ελλάδα!

Διαρκώς επίκαιρος

Ο Διονύσιος Σολωμός δεν είναι ο ποιητής της μιας μέρας ή έστω των δύο. Δεν είναι, δηλαδή, ο ποιητής των εθνικών μας εορτών, όταν χρησιμοποιούμε κάποιους

ΟΔΟΔΕΙΚΤΕΣ ΚΑΙ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Κοινοποιούμε στίχους σολωμικούς - οδοδείκτες και έσχατο έργο:

- Μεγάλο πράγμα η υπομονή/ κλει θησαυρούς κι εκείνη.
 - Ηος κόσμος όμορφος παντού/ καρός και καλοσύνης.
 - Η δυναμή σου πέλαγο κι η θέλησή μου βράχος.
 - Και φωνάζω, ω θεϊκό κι όλη αίματα πατρίδα.
- Και μόνο αυτούς τους στίχους να μας είχε αφήσει ο Σολωμός, αρκεί...

Αυτοί οι στίχοι είναι η κληρονομιά μας.

Κοινωνήστε Σολωμό, γιατί «όπου κι να σας βρίσκει το κακό, αδελφοί, όπου και να θαλάγει ο νους σας, μνημονεύετε Διονύσιο Σολωμό».

από τους στίχους του για να πλουτίσουμε τη ρητορική των πανηγυρικών μας λόγων ή τις εθιμοτυπικές προτροπές μας, που - δυστυχώς - παραμένουν μόνο θεωρητικές και μόνο «προτροπές» εις άλλους. Είναι ποιητής όλου του χρόνου, διαρκώς επίκαιρος και απόλυτα απαραίτητος για τον στοχασμό μας ως ατόμων, ως μελών μιας κοινότητας, ως πολιτών και ως Ελλήνων

νιν και αεί. Είναι ενεργός εθνικός ποιητής, ποιητής μιας επείγουσας άσκησης εθνικής αυτογνωσίας. Σε καιρούς κρίσης, αναζητώντας μια στρατηγική εξέδου από αυτή, φοβούμενοι για το μέλλον της Ευρώπης και το μέλλον της Ελλάδας μέσα στην Ευρώπη, ο Σολωμός γίνεται πλαίσιο αναφοράς στην άσκηση εθνικής αυτογνωσίας. Γίνεται ο ποιητής της σημερινής εθνικής ταυτότητας. Οι στίχοι του κατεβαίνουν στο άδυδρο παρόν, για να ξεδιψάσουν κι εμάς και τη γύρω μας έρημο.

Ο Σολωμός δεν είναι ο εθνικός ποιητής λόγω των δύο πρώτων στροφών του Ύμνου. Είναι γιατί είπε «Κλείσε μέσα στην ψυχή σου την Ελλάδα και θα αισθανθείς μέσα σου να λαχταρίζει κάθε είδους μεγαλείο». Είναι εκείνα τα «περασμένα μεγαλεία και διηγώντας τα να κλαίει» - είναι το «δεν είν' εύκολες οι θύρες είν' η χρεία τες κουρταλή» - είναι κυρίως «η Διχόνοια που βαστάει ένα σκήπτρο η δολερή. Καθενός χαμογελάει, πάρ' το, λέγοντας, και ου».

Σκληρή και αληθινή γλώσσα

Η αναληθία - δική μας προς τους άλλους ή των άλλων προς εμάς -, η διχόνοια - οι εμφύλιοι σπαραγμοί για την ικανοποίηση του στενού προσωπικού μας συμφέροντος - πρέπει να επιποθούν, λέει ο Σολωμός, με σκληρή κι αληθινή γλώσσα. Κι αυτό έκανε... Κι όχι μόνο στον Ύμνο.

Ο Σολωμός αναπαρθένευσε τον λόγο. «Την πορεία της ελληνικής γλώσσας την χάραξε μια για πάντα η διάνοια του Σολωμού» αποτιμούσε ο Γιώργος Σεφέρης. Τη σκυτάλη παίρνει ο Ελότης, για να πει: «Αγάπες μουσικές με τα πρώτα λόγια του Ύμνου./ Μονάχη έγνοια η γλώσσα μου, με τα πρώτα λόγια του Ύμνου».

Η αναφορά σε Σεφέρη και Ελότη διόλου τυχαία. Τη σκυτάλη του Διονυσίου Σολωμού, του γενάρχη της νεοελληνικής ποίησης, επαίτως παρέλαβαν και οι δύο ποιητές.

Σημεία αναφοράς

Εμείς οι μαθητές ακουμπάμε την ψυχή μας σ' έναν σολωμικό στίχο.

– «Ο Απρίλης με τον Ερώτα χορεύουν και γελούνε, / Κι όσ' άνθια βγαίνουν και καρποί τόσ' άρματα σε κλειούνε»

Η προσωποποίηση του Ερώτα και του Απρίλη τονίζει την πένθημη ατμόσφαιρα που κυριαρχεί. Φαίνεται έντονα η δοκιμασία που υποβάλλονται οι Πολιτορκεμένοι ενώ η φύση γύρω τους τους προκαλεί να ζήσουν. Η φύση είναι τόσο ελκυστική που το μοτίβο της ζωής και του θανάτου συμβαδίζουν και χωρίζονται από μια απόφαση μόνο.

– «Μονάχο ανακατώθηκε το στρογγυλό φεγγάρι

Κι όμορφη βγαίνει κορασιά ντυμένη με το φως του»

Μια μορφή απόκοσμη και οικεία ταυτόχρονα, λυτρωτική και ελπιδοφόρα, συνοδεύει τις ψυχές στο ταξίδι της αιωνιότητας με το φως του φεγγαριού πάνω της.

– «Πανερημά της γνώρας μου, θέλω μ' εμέ να κλάψεις»

Η βία του πολέμου στεναχωρεί τον ψαρά που δεν μπορεί να κάνει τίποτα πέρα από το να θρηνησει για τους «αδερφούς» του.

– «Λαλεί το πουλάκι

Στου πόνου τη γη

Και βρίσκει σπυράκι

Και μάνα φθονεί»

Ο Δ. Σολωμός αποδίδει με απόλυτη ακρίβεια την εξαθλίωση των Μεσολογγιτών, αλλά και την οδύνη της μάνας που βλέπει το παιδί της να αργοπεθαίνει από την πείνα και να μην μπορεί να το βοηθήσει.

– «Όποιος πεθάνει σήμερα χίλιες φορές πεθαίνει»

Είναι άνοιξη, η φύση γύρω αναγεννάται και «προκαλεί» τον άνθρωπο να ζήσει μαζί της αυτή την ομορφιά! Επομένως, ο θάνατος γίνεται ακόμα πιο πικρός, ειδικά όταν πρόκειται για μια απόφαση που ο ίδιος ο άνθρωπος θα πάρει. Είναι μια επιλογή που πάει κόντρα στη φύση, την απαρνιέται. Και αυτό χρειάζεται πολύ θάρρος, πίστη και εντιμότητα προς τις αξίες και τα ιδανικά, πραγματική αίσθηση υπευθυνότητας και αφοσίωση στην πατρίδα.

Το Μεσολόγγι της αρχοντιάς

Ορισμένα από τα ομορφότερα δείγματα αρχιτεκτονικής στην πόλη

Μέρος της Ιστορίας του Μεσολογγίου είναι και τα κτίριά του. Ας δούμε κάποια από τα ωραιότερα δείγματα αρχιτεκτονικής στην πόλη, με φωτογραφικό υλικό και πολύτιμες πληροφορίες της ομάδας αρχιτεκτονικής του Messolonghi by Locals.

Χρυσογελέικο

Πρόκειται για τριώροφο αρχοντικό που χτίστηκε το 1885 και αποτελεί ένα από τα πιο αξιόλογα νεοκλασικά της πόλης. Το περίφημο κτίριο της οικογένειας Χρυσόγελου βρίσκεται στον κεντρικό πυρήνα του Μεσολογγίου και είναι χαρακτηρισμένο από το υπουργείο Πολιτισμού ως διατηρητέο μνημείο. Παρουσιάζει ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον, καθώς αποτελεί δείγμα της αστικής αρχιτεκτονικής του τέλους του 19ου αιώνα της πόλης του Μεσολογγίου. Χαρακτηριστικά στοιχεία της αρχιτεκτονικής του νεοκλασικισμού είναι η αρμονική διάπλαση των όψεων, η ισορροπία των στοιχείων, η συμμετρία, η σταθερότητα και η μεγαλοπρέπεια. Σημαντικό είναι και το ιστορικό ενδιαφέρον που παρουσιάζει το σπουδαίο αυτό κτίριο. Κατ' αρχάς με τη μεγαλοπρέπεια, την επιβλητικότητα και την εξαιρετική καλαισθησία που το διακρίνει, συμβολίζει τη δομή και τον δυναμισμό της κοινωνίας του Μεσολογγίου κατά το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα.

Ανήκει δε σε μία από τις πιο γνωστές και σημαντικές οικογένειες της πόλης, την οικογένεια Χρυσόγελου, που ήταν οικογένεια αρκετών σπουδαίων δικηγόρων. Η Μαρία Ν. Χρυσόγελου από το Μεσολόγγι υπήρξε η πρώτη ελληνίδα δικηγόρος του Αρείου Πάγου. Επίσης, στο αρχοντικό έχουν φιλοξενηθεί μεγάλοι πολιτικοί, καθώς και μέλη της βασιλικής οικογένειας. Στα χρόνια της γερμανικής κατοχής στο κτίριο αυτό στεγαζόταν η Γκεστάπο. Τα τελευταία χρόνια, το κτίριο ήταν ιδιοκτησίας των κληρονόμων Γεωργίου Ν. Χρυσόγελου και τελικά αγοράστηκε από την τότε Νομαρχία Αιτωλοακαρνανίας που προέβη στις απαραίτητες μελέτες για τη συντήρηση και την αποκατάσταση του ιστορικού αυτού κτιρίου. Η αποκατάσταση του κτιρίου ολοκληρώθηκε το 2014.

Λοκάντα

Από τα λίγα προεπαναστατικά κτίρια που υπάρχουν ακόμη στο Μεσολόγγι. Πρόκειται για το περίφημο για την εποχή του ξενοδοχείο «Λοκάντα», στο οποίο είχαν καταλύσει διασημότητες που επισκέπτονταν την πόλη μας. Είναι ένα τριώροφο λιθόκτιστο στεγασμένο κτίριο. Σήμερα έχει κριθεί διατηρητέο κτίριο από το υπουργείο Πολιτισμού και ανήκει στη μεσολογγίτικη οικογένεια Μπεργουόνη. Η ονομασία του προέρχεται από την ιταλική λέξη «locanda», που σημαίνει εστιατόριο, ταβέρνα, πανδοχείο, ξενοδοχείο. Αλλωστε το μεσολογγίτικο ιδίωμα είναι γεμάτο ιταλικές λέξεις. Στη «Λοκάντα» έμεινε για μερικά χρόνια ο μεγάλος πλατωνικός έρωτας του λόρδου Βύρωνος, η Τερέζα Μακρή, η μεγαλύτερη από τις τρεις κόρες του προξένου της Αγγλίας στην Αθήνα, Προκοπίου Μακρή. Η Τερέζα γεννήθηκε το 1797 σε ένα σπίτι στον Ψυχρή και εκεί το 1810 γνωρίστηκε (σε ηλικία μόλις 13 χρόνων) με τον λόρδο Βύρωνα, όταν ο ποιητής εννοκίασε δωμάτια του σπιτιού και διέμεινε εκεί για 3 μήνες. Για αυτήν ο λόρδος Βύρωνος έγραψε το ποίημά του «Η κόρη των Αθηνών».

Μουσείο Παλαμά

Πρόκειται για ένα διώροφο πέτρινο οίκημα

Χρυσογελέικο

Λοκάντα

Μουσείο Παλαμά

Πετροπουλίτικο

Ξενοκράτειο

με σοφίτα, το οποίο καλύπτεται με παραδοσιακή κεραμοσκεπή στέγη και κεραμιδιά βυζαντινού τύπου. Ακόμη διατηρούνται διάφορα από τα αρχικά του αρχιτεκτονικά γνωρίσματα και τις διακοσμήσεις, όπως είναι οι σιδερέιες στα μπαλκόνια και τα παράθυρα του ισογείου, τα τόξα της τζαμαρίας και ο φεγγίτης στον όροφο. Χαρακτηρίστηκε ως νεότερο μνημείο και αστικό κτίριο και θεωρείται διατηρητέο από το υπουργείο Πολιτισμού.

Το κτίριο οικοδομήθηκε τον 18ο αιώνα και πιο συγκεκριμένα το 1708. Σε αυτό το σπίτι πέρασε τα παιδικά και τα εφηβικά του χρόνια ο εθνικός ποιητής Κωστής Παλαμάς. Το κτίσιμα καταστράφηκε δύο φορές, με τελευταία το 1826 κατά την Εξοδό του Μεσολογγίου.

Στη συνέχεια ανακατασκευάστηκε από την οικογένεια Παλαμά βάσει του αρχικού του σχεδίου. Το σπίτι δωρήθηκε από την εξαδέλφη του ποιητή Μάριγγα Δημητρίου Παλαμά στη θυγατέρα του Χρήστου Παλαμά Λιλικά με τον όρο μετά τον θάνατό της να

περιέλθει στην ιδιοκτησία του Δήμου Μεσολογγίου. Τη δεκαετία του 1960 το κτίριο ήταν έτοιμο να καταρρεύσει, έχοντας εγκαταλειφθεί στην τύχη του. Με παρέμβαση του φιλολογικού συλλόγου Κωστής Παλαμάς και την ευαισθητοποίηση όλου του πνευματικού κόσμου της χώρας, η πολιτεία έκανε τις απαραίτητες ενέργειες προκειμένου να αποκατασταθούν οι ζημιές και να μετατραπεί από σπίτι σε μουσείο.

Πετροπουλίτικο

Διώροφο με υπόγειο, που χτίστηκε το 1902. Πρόκειται για νεοκλασικό μέγαρο με επανησιακές επιδράσεις που φαίνονται στο μπαρόκ υπέρθυρο της νότιας εισόδου και το στρογγύλεμα των γωνιών στη βεράντα του ορόφου. Έχει τραβηχτές κορνίζες, τραβηχτά διαζώματα, ψευδοπεσσούς με επιστόλιο και ζωφόρο στον όροφο και ψευδοπεσσούς με ψευδοδοκάρια στο ισόγειο. Η βάση της οικοδομής μέχρι την οροφή του υπογείου είναι από εμφανή πολυγωνική λιθοδομή με λαξευτά αγκωνάρια και ολόσκιμη κορνίζα.

Η ανοικοδόμησή του μεγάρου πραγματοποιήθηκε από την οικογένεια Σμυλιολιάννη. Ήταν τέσσερα αδέρφια, εκ των οποίων η μία ήταν η Αφροδίτη η οποία παντρεύτηκε τον Κωνσταντίνο Πετρόπουλο.

Ξενοκράτειο

Νεοκλασικό μέγαρο με διώροφο κεντρικό κορμό και ισόγεια συμμετρικά προκείμενα. Οι κορνίζες που διαχωρίζουν τους ορόφους βρίσκονται κάτω από τα παράθυρα και όχι στο πάτωμα. Οι Ξενοκράτες, έμποροι από την Ανατολική Θράκη, σεβόμενοι την Ιστορία της Ιερής Πόλης θεώρησαν υποχρέωση και τιμή τους να ανεγείρουν μια Σχολή. Έτσι, ιδρύθηκε το 1885 από το «Ξενοκράτειο Παρθενάγωγείο». Φέρει ως σήμερα την επιγραφή «Ξενοκράτειον» 1885 πάνω από την κεντρική είσοδο. Σε έκθεση του Επιθεωρητή Δημοτικών Σχολείων Μεσολογγίου τον Ιανουάριο του 1927 διαβάζουμε ότι «το Ξενοκράτειο είναι μέγαρο μεγαλοπρεπές με είσοδο πολυτελή και μαρμαρίνη κλίμακα εκ των ολίγων στην Ελλάδα του είδους του. Ο άνω όροφος έχει φωτόλουστες και ευρυχωρότατες αίθουσες».

Το 1936 με την από κοινή πράξη κλινομηής σχολικής περιοχής του Ταμείου Εκπαιδευτικής Πρόνοιας Μεσολογγίου, το Ξενοκράτειο δόθηκε για τη στέγαση των μαθητών του 1ου και 2ου Δημοτικού Σχολείου. Τα τελευταία 20 χρόνια δεν φροτούν πια σε αυτό μαθητές. Η επισκευή γύρω στο 1970 κατέστρεψε αρκετά μορφολογικά στοιχεία και αλλοίωσε την αυθεντικότητά του. Στις 12 Μαρτίου 2019 ξεκίνησαν οι εργασίες αποκατάστασης του κτιρίου και μετατροπής του σε αρχαιολογικό μουσείο. Η αποκατάσταση του κτιρίου ολοκληρώθηκε και οσονούπω θα στεγάζει το αρχαιολογικό μουσείο της πόλης.

ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΟΥ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

Το λογότυπο του μοναδικού μουσείου για το αλάτι στην Ελλάδα

Το μοναδικό Μουσείο Αλατος στην Ελλάδα

Επίσκεψη σε έναν χώρο αφιερωμένο στον «λευκό θησαυρό» της πόλης μας και στη θέση του στην Ιστορία, στη γλώσσα και στην τέχνη

ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΙΝΑΣ ΜΠΟΥΖΑ ΚΑΙ ΠΑΝΩΡΑΙΑΣ ΜΑΛΑΒΕΤΑ

Η παρέα μας δεν διαβάζει μόνο βιβλία. Κάνει άνω κάτω την πόλη μας αναζητώντας νέους δρόμους έκφρασης και ανάδειξης της. Ο Παλαμιάς έδειξε τον δρόμο μιλώντας μας για «τη θάλασσα την πλατεία και την ήμερη, τη ρηχή και μεγάλη» που έθρεψε τη φαντασία του, αλλά συντήρησε και την οικονομία της πόλης για αιώνες, μας μίλησε και για το παιδί της αλός, το αλς, που συγκεντρωμένο σε βουνά, εκεί που η λιμνοθάλασσα συναντά το πέλαγος, σκίζει τον ορίζοντα με το εκτυφλωτικό λευκό του φως και τραβά τα βλέμματα. Εκεί θα πάμε κι εμείς μέσα στις αλικές, εκεί που γεννιέται ο «λευκός θησαυρός» του Μεσολογγίου, για να επισκεφθούμε το πρώτο και μοναδικό Μουσείο Αλατος στην Ελλάδα.

Διασχίζουμε έναν δρόμο 5 χιλιομέτρων, μια λωρίδα γης μέσα στη θάλασσα που καταλήγει στην Τουρλίδα, τον παραδοσιακό οικισμό των ψαράδων. Λίγο παραπέρα οι σωροί του αλατιού και το γαλάζιο κτίριο του Μουσείου.

Η γαλήνη του τοπίου, το μουρμουρητό της θάλασσας, το πέταγμα των πουλιών, τα καράβια που ταξιδεύουν, χαλαρώνουν τις αισθήσεις... για λίγο... Γιατί η είσοδος στον «θάλαμο» – έτσι ονομαζόταν το κτίριο του Μουσείου που ικανοποιούσε τις ανάγκες διαβίωσης των εργατών στο παρελθόν – μας

Τα πουλιά της λιμνοθάλασσας βρήκαν κι αυτά τη θέση τους στο Μουσείο Αλατος

εισάγει σε έναν καινούργιο άγνωστο κόσμο.

Από όλον τον κόσμο

Το ξάφνιασμά μας είναι μεγάλο όταν η υπεύθυνη του Μουσείου κυρία Δέσποινα Κανελλή μάς δείχνει δεκάδες δείγματα αλατιών από όλον τον κόσμο που κάποια από αυτά δεν είναι λευκά. Μαύρο και κόκκινο

αλάτι από τη Χαβάη, γαλάζιο από την Περούσια, ροζ από το Πακιστάν, πράσινο από τη Γαλλία, πορτοκαλί από την Αυστραλία... Ακούμε προσεκτικά για τα στάδια της παραγωγής του αλατιού, την επεξεργασία του και τις 14.000 χρήσεις του.

Μαθαίνουμε ότι στην αρχαιότητα ήταν πολύτιμο και από το χρυσάφι, αφού ήταν το συντηρητικό των τροφίμων. Πληροφορούμαστε ότι ήταν δομικό στοιχείο της εξέλιξης του πολιτισμού και γι' αυτό και είχαν χαραχτεί «δρόμοι αλατιού» στην Ευρώπη, στην Ασία και στην Αφρική. Ενήμερονόμαστε για την ιστορία των τεσσάρων αλικών που λειτουργήσαν στο Μεσολόγγι από τον 14ο αιώνα, και οι οποίες σήμερα, μετά την αναμόρφωσή τους, περιόρισθηκαν σε δύο. Βλέπουμε τα τηγάνια τους – οι εκτάσεις στις οποίες πήζει το αλάτι – να απλώνονται σε μια τεράστια έκταση μέσα στη λιμνοθάλασσα, όπου εκατοντάδες είδη πουλιών διαβιούν μόνιμα αλλά και ισάριθμα αναπαύονται κατά το μεταναστευτικό τους ταξίδι ή σταθμεύουν για αναπαραγωγή.

Αλμυρές περιοχές

Η ενάγηση συνεχίζεται και μας αποκαλύπτει ότι η αρχαιοελληνική λέξη «αλς» πέρασε στις λατινογενείς γλώσσες και έτσι εκατοντάδες τοποθεσίες και πόλεις ανά τον κόσμο κρύβουν το αλάτι μέσα στο όνομά τους, όπως ο Αλιμος, το Saltville, η Αγγιάλος, το Saltsburg, το Saltlake... Λίγο παρακάτω στο Μουσείο, η τέχνη υμνεί το αλάτι με ποιήματα και λογοτεχνικά έργα όπως το «Βασιλιάς Λιρ» του Σαίξπηρ, αλλά και έργα ζωγραφικής, χαρακτικής και καλλιτεχνικές εγκαταστάσεις. Μαθαίνουμε ακόμα τη σχέση του με τις θρησκείες όλου του κόσμου αλλά και με τον τουρισμό και τέλος αναλαμβάνουμε γιατί σε κάθε ήπειρο αξιοποιούνται με κάθε τρόπο οι αλικές και τα ορυχεία κατασκευάζοντας μουσεία και δημιουργώντας θεματικά πάρκα σχετιζόμενα με το αλάτι.

Η ημίωρη ενάγηση έκλεισε σε μια αίθου-

σα-έκπληξη. Παντού αλατιέρες!!! Γυάλινες, πλαστικές, κρυστάλλινες, ασπρέμιες, επίχρυσες, πήλινες, ξύλινες, βιομηχανικές, χειροποίητες, σε όλα τα χρώματα και σε κάθε σχήμα...

Μα πού τις βρήκατε όλες αυτές; ρωτήσαμε την ξενάγο μας.

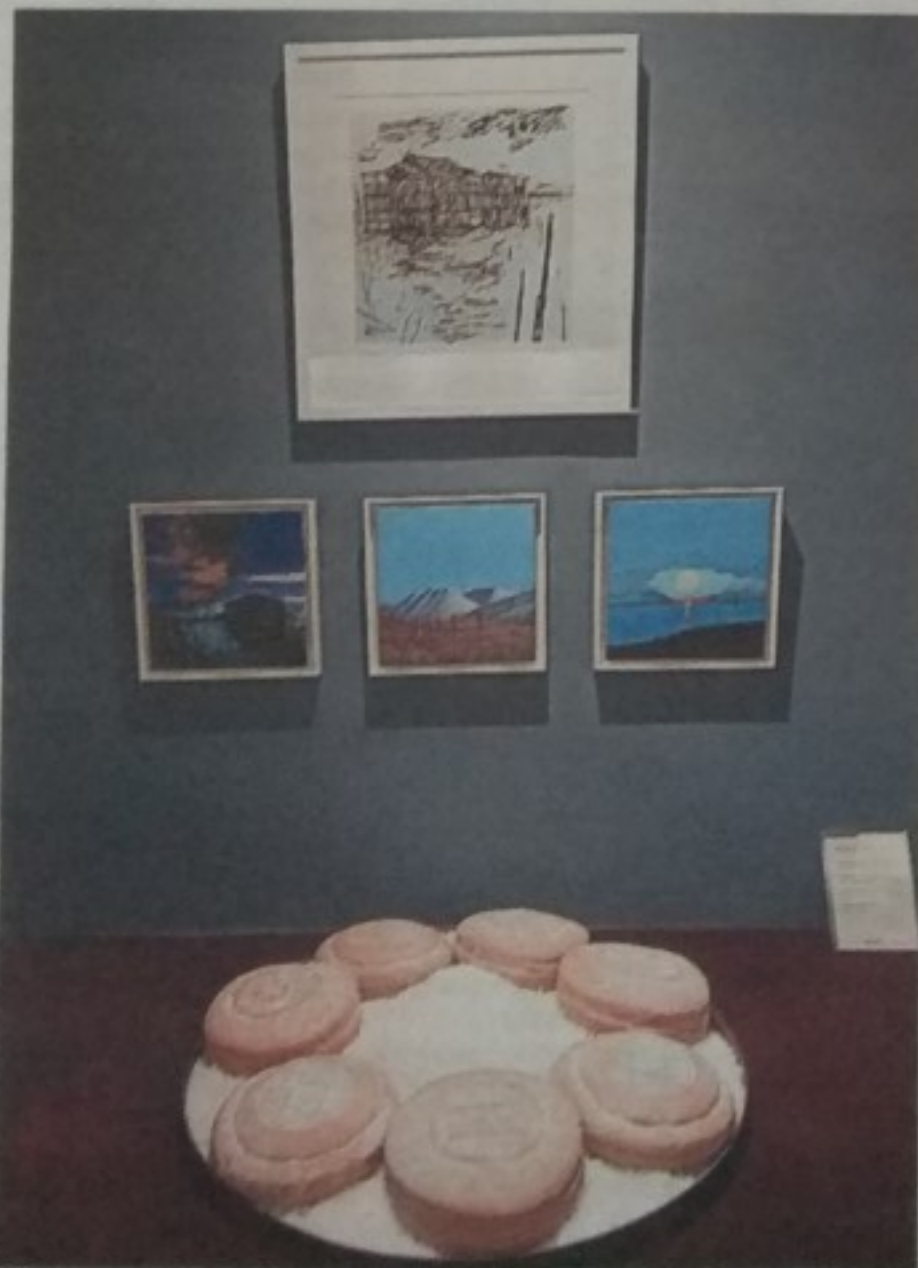
«Θα πρέπει να μιλάμε ώρες για αυτή τη συλλογή, γιατί κάθε κομμάτι της είναι ένα ταξίδι για εμάς. Ο τόπος, η αναζήτηση, τα παλαιολογικά, τα χρώματα, οι μυρωδιές, οι άνθρωποι, τα παζάρια, η αγωνία και η χαρά της απόκτησης... Ταξίδι εικόνων και συναισθημάτων».

Υμνος στο αλάτι

Ταξίδι δημιουργίας πρέπει να ήταν και η δημιουργία του Μουσείου Αλατος. Θέλετε να μας μιλήσετε γι' αυτό; συνεχίζουμε τις ερωτήσεις.

«Πράγματι, ένα όνειρο έγινε πραγματικότητα! Πριν από 14 χρόνια, το 2007, η ομάδα του μουσείου της «Διεξόδου» αποφάσισε να πραγματοποιήσει μια έκθεση που θα «υμνούσε» το αλάτι. Όταν οι συνεργάτες μας άκουσαν την πρόθεσή μας, ξαφνιάστηκαν, γιατί δεν μπορούσαν να φανταστούν σε πόσο πολλές ανθρώπινες δραστηριότητες εμπλέκεται αυτό το ταπεινό παιδί της θάλασσας. Μετά από δύο χρόνια προετοιμασίας η «Διεξόδος» με την έκθεση «Αλάτι, ο λευκός θησαυρός» υποδέχθηκε 2.500 επισκέπτες μέσα σε δύο μήνες. Εισπράξαμε τον ενθουσιασμό του κόσμου και πολλές παρακλήσεις για τη διατήρηση της έκθεσης. Ε, τότε μας γεννήθηκε και η ιδέα. Όμως μεσολάβησε η οικονομική κρίση που φρέναρε για λίγο την ορμή μας» ήταν η απάντηση. Και μια τελευταία ερώτηση: Τι πυροδότησε την έναρξη των εργασιών μετά από δέκα χρόνια και ποια ήταν η ανταπόκριση του κοινού κατά την έναρξη της λειτουργίας του Μουσείου;

«Πρώτα απ' όλα η πρόθεση του Δήμου Μεσολογγίου που ξεκίνησε την ανακατασκευή της στέγης του κτιρίου και η οικονομική και ηθική συμπαράσταση των φίλων που μας βοήθησαν να είμαστε οικονομικά αυτοδύναμοι. Εμείς δίνοντας όλες τις οικονομίες μας κατορθώσαμε να ολοκληρώσουμε το Μουσείο και τον Σεπτέμβριο του 2020 άνοιξε τις πύλες του και στους δύο περίπου μήνες που πρόφτασε να λειτουργήσει υποδέχθηκε τους πρώτους 2.500 Έλληνες και αλλοδαπούς επισκέπτες. Ήδη αναμένουμε το άνοιγμα των μουσείων στη μετά κορωνοϊό εποχή και υποσχόμαστε ότι ο επισκέπτης του Μουσείου αλλά και της πόλης μας θα φάγει έμπορτος εικόνων και συναισθημάτων. Θα μαγευτεί από τη φιλοξενία των ανθρώπων της πόλης, από την απίθανη ομορφιά της λιμνοθάλασσας, από την εκπληκτική γαστρονομία της, από τα μουσεία της. Μία εκδρομή στο Μεσολόγγι μπορεί να ικανοποιήσει και τον πιο απαιτητικό επισκέπτη. Δεν υπερβλασηύω. Και βέβαια συμφωνούμε και προσυπογράφουμε. Κι εμείς, αχόρταγοι για ομορφιά, σας χαιρετούμε για να μεθύσουμε με τα πορφυρά χρώματα του ηλιοβασιλέματος που έχουν βάψει τη λιμνοθάλασσα. Ευχριστούμε πολύ».

Όταν το αλάτι νοστιμίζει και την τέχνη

Οι Μεσολογγίτες που αιχμαλωτίζουν την ομορφιά

Ο φωτογράφος **Βασίλης Αρτίκος** και η αγιογράφος **Μαρία Κοττά** μιλούν στο «Βήμα του Μεσολογγίου» και περιγράφουν τον καλλιτεχνικό δρόμο που ακολούθησαν έως σήμερα

ΤΩΝ ΟΛΓΑΣ ΚΑΤΩΠΟΔΗ
ΚΑΙ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ ΠΑΠΑΔΗΜΑ

Σ' έναν κόσμο που ολοένα γίνεται ά-κοσμος, κάποιοι τολμούν να μαζέψουν την ομορφιά του κόσμου, να την προστατεύσουν από την αηθεία, τη μιζέρια και την κακία. Να τη δείξουν ακόμα και σ' εκείνους που την αγνοούν, που την κοιτούν αλλά αδυνατούν να την κατανοήσουν. Δύο καλλιτέχνες από την πόλη μας, ο φωτογράφος Βασίλης Αρτίκος και η αγιογράφος Μαρία Κοττά, μιλούν για τις διαδρομές που ακολούθησαν και την επαφή τους με την τέχνη.

ΜΑΡΙΑ ΚΟΤΤΑ Η ευλογημένη κληρονομικότητα

Η αγιογράφος (και όχι μόνο) Μαρία Κοττά μιλάει στο «Βήμα του Μεσολογγίου» για την πορεία της και την έμπνευσή της από την Ιστορία αλλά και τους στίχους του Κωστή Παλαμά.

Ποια ήταν η πρώτη επαφή σας με τον χώρο της Τέχνης;

«Η ευλογημένη κληρονομικότητα όρισε τον δρόμο μου. Με πήρε από το χέρι και με ταξίδευσε ως εδώ. Από το σκαμνάκι (πρώτο θρανίο) όπου καθισμένη, με δέος τα μάτια μου γαζώνονταν στα λευκά μακριά δάχτυλα της γιαγιάς μου Μαριγώς που έπλαθαν μινιατούρες αριστουργήματα μέχρι τα υπέροχα γραμμικά σχέδια του πατέρα μου και τη δημιουργική διάσταση των έργων της μητέρας μου εμπλούτισαν την παλέτα μου και προίκισαν τη ζωή μου».

Ακολούθησαν κάποιες σπουδές;

«Βεβαίως, σπούδασα βυζαντινή αγιο-

γραφία, τέχνη της μαριονέτας, κατασκευής κούκλας και υφαντικής».

Πείτε μας συνοπτικά την πορεία σας.

«Συμμετείχα σε πολλές ομαδικές εκθέσεις. Από το 1995 έως και σήμερα έχω αναπτύξει έντονη δραστηριότητα στην αγιογράφιση Ιερών Ναών καθώς και ζωγραφικές διακοσμήσεις ιδιωτικών χώρων στην Ελλάδα. Έργα μου κοσμούν σπίτια και ιδιωτικές συλλογές στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Από το 1998 ασχολούμαι με πάθος με τη δημιουργία μινιατούρας. Σήμερα είμαι καλλιτεχνική συνεργάτις του Δήμου Ι.Π. Μεσολογγίου».

Από τι εμπνέεστε;

«Πηγή έμπνευσής μου αποτελεί η Ιστορία του τόπου μου, σίχτοι του Παλαμά και προσωπικά βιώματα που λειτουργούν εξομολογητικά».

ΒΑΣΙΛΗΣ
ΑΡΤΙΚΟΣ
Περίσσευε
η αγάπη

Ο φωτογράφος Βασίλης Αρτίκος μάς περιγράφει πώς ξεκίνησε η αγάπη του για τις εικόνες και για το πέρασμά του από τη ζωγραφική στη φωτογραφία.

Με τον φακό σας αιχμαλωτίζετε την ομορφιά. Τι σας εμπνέει; Μιλήστε μας για εσάς.

«Γεννήθηκα το 1958 σε ένα μικρό χωριό της Αιτωλοακαρνανίας. Το σπίτι που μεγάλωσα μπορεί να ήταν μικρό και φτωχικό αλλά περίσσευαν η αγάπη και τα βιβλία μιας και ο πατέρας μου ήταν "βιβλιοφάγος", όπως περιπακτικά τον φωνάζαν οι φίλοι του Ι.Μ. Παναγιωτόπουλος και Βάσω Κατράκη (πατριώτες, όλοι τους από το Αιτωλικό).

Ξεφύλλιζα καθημερινά την εγκυκλοπαίδεια του ΗΛΙΟΥ όχι για να διαβάσω αλλά να κοιτάζω αχόρταγα τις εικόνες της. Ήταν η πρώτη μου επαφή με εικόνες τυπωμένες σε χαρτί. Ζήλεψα, ήθελα να κάνω και εγώ εικόνες... Μου πήρανε κηρομογιές και ξυλομογιές και άρχισα καθημερινά να ζωγραφίζω σ' ό,τι έβρισκα. Συνέχισα να ζωγραφίζω σαν έφηβος και φοιτητής, καθώς η φωτογραφία τότε για μένα ήταν απλησίαστο οικονομικά εγχείρημα.

Τέλειωσα το πανεπιστήμιο, έπιασα δουλειά και απέκτησα επίτελους φωτογραφική μηχανή. Άρχισα να φωτο-

γραφίζω μανιωδώς ξεκινώντας από το σπίτι μου φωτογραφίζοντας τα παιδιά μου με έναν τρόπο που θα ήθελα να τα ζωγραφίσω.

Σιγά-σιγά ξεθάρρεψα... Βγήκα και φωτογράφιζα έξω από το σπίτι. Φωτογράφιζα πλέον καθημερινά, εκεί στη θάλασσα την πλατιά τη μεγάλη του Κωστή Παλαμά, εκεί στην ιερή λιμνοθάλασσα του Μεσολογγίου, στο λιτό και απείριστο τοπίο της, άρχισα να βλέπω γραμμές και σχήματα και να πειραματίζομαι με το φως και την προοπτική.

Φωτογράφιζα τους ανθρώπους της λίμνης, του αλατιού, τα τοιγανάκια να παίζουν, τα πουλιά της λίμνης, τις γιορτές και τα πανηγύρια. Ταξίδεψα στην Ελλάδα και στο εξωτερικό πλέον, αναζητώντας εικόνες που είχα δει μικρός... στα όνειρά μου».

Εχετε κάνει πάρα πολλές εκθέσεις, έχετε συνεργαστεί με σπουδαίους φωτογράφους, είστε ο ιδρυτής του Φεστιβάλ Φωτογραφίας στο Μεσολόγγι. Μας δίνετε την ευαίσθητη ματιά σας για να δούμε και να αγαπήσουμε ακόμα περισσότερο τον τόπο μας.

«Θεωρώ κι εγώ ότι δεν χρειάζεται να αναφερθούμε με λεπτομέρειες σε όλα τα παραπάνω. Οι φωτογραφίες μιλούν από μόνες τους».

Πανέμορφες δημιουργίες της Μαρίας Κοττά

ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΟΥ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

Όταν τα σπορ πάνε... θάλασσα

Ο Ναυτικός Όμιλος Μεσολογγίου προσφέρει τη δυνατότητα θαλάσσιας απόδρασης και στους μαθητές που θέλουν να ασχοληθούν με την κωπηλασία

Η σημαντική προσφορά του Ναυτικού Ομίλου Μεσολογγίου στα αθλητικά δρώμενα της πόλης και όχι μόνο - Οι μαρτυρίες των αθλούμενων μαθητών

ΤΗΣ ΜΑΡΙΕΤΤΑΣ ΔΕΦΕΡΑΝΟΥ

Ο Ναυτικός μας Όμιλος, ο Όμιλος Μεσολογγίου, ιδρύθηκε το 1977, είναι από τα ελάχιστα επαρχιακά σωματεία που είναι μέλος σε 4 ομοσπονδίες και απαρτίζεται πλήθος επιτυχημένων διοργανώσεων.

Οι αθλητές μας δε, έχουν πανελλήνιες διακρίσεις και συμμετοχές σε εθνικά πρωταθλήματα και σε διασυλλογικούς αγώνες canoe kayak, optimist, κολύμβησης, υδατοσφαίρισης και κωπηλασίας. Τους καλοκαιρινούς μήνες όμως είναι και πόλος έλξης για εκατοντάδες παιδιά.

Μάλιστα το σωματείο αυτό είναι από τα ελάχιστα σωματεία που επειδή δεν υπάρχει κολυμβητήριο στην περιοχή μας κάνει όλες τις προπονήσεις και τις σχετικές δράσεις στη θάλασσα και μόνο. Έτσι, ο ναυταθλητισμός είναι μάλλον χαρακτηριστικό γνώρισμα της πόλης μας.

Οι δράσεις του Ομίλου είναι πολλές και απαιτητικές δεδομένου ότι γίνονται σε θαλάσσιο χώρο όπου δεν υπάρχουν υποδομές. Οι εκπρόσωποι του Ομίλου μιλώντας στην εφημερίδα μας, παραθέτουν τις σημαντικότερες από αυτές:

- Διοργάνωση σε ετήσια βάση κωπηλατικού και κολυμβητικού Μαραθωνίου στη Λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου

κάθε Αύγουστο και Σεπτέμβριο αντίστοιχα, με πανελλήνιες συμμετοχές ακτιβιστών και αθλητών.

- Διοργάνωση και συμμετοχή όλων των χρόνων με τα πληρώματα και τα ιστιοπολικά σκάφη μας σε αγώνες ανοικτής θάλασσας στον Πατραϊκό Κόλπο και στο Ιόνιο Πέλαγος.

- Διοργάνωση κάθε χρόνο διασυλλογικών αγώνων ιστιοπολίας με σκάφη optimist & laser 4,7 στον θαλάσσιο χώρο της Τουρλίδας ή στο λιμάνι Μεσολογγίου, όπως και canoe kayak, SUP στη Λιμνοθάλασσα (10 συνεχή χρόνια το Πανελλήνιο Πρωτάθλημα Ανάπτυξης στη Λιμνοθάλασσα της Κλείσσοβας).

- Συμμετοχή στα πανελλήνια πρωταθλήματα και σε διασυλλογικούς αγώνες, canoe kayak, SUP, κολύμβησης, υδατοσφαίρισης, ιστιοπολίας και κωπηλασίας.

- Φιλοξενία κάθε χειμώνα στις εγκαταστάσεις μας εθνικών ομάδων και canoe kayak clubs από Ουγγαρία, Σερβία, Βουλγαρία, Κύπρο κ.ά. για τη χειμερινή τους προετοιμασία.

- Λειτουργία σχολής ιστιοπολίας ανοικτής θάλασσας, ναυαγοσωστικής και ακαδημίας κολύμβησης.

«Ξεπλένει τη ρουτίνα»

Αλλά ας δούμε τι λένε για την ενασχόλησή τους με την κωπηλασία μαθήτριες και μαθητές του 2ου Λυκείου Μεσολογγίου.

«Οι καθημερινές προπονήσεις "ξεπλένουν" από πάνω μου την καθημερινότητα και τη ρουτίνα. Η θάλασσα έχει το χάρισμα να παίρνει μακριά κάθε άσχημη εικόνα που η καθημερινότητα μας προσφέρει».

ΠΟΛΥΤΙΜΗ ΚΑΤΣΑΓΑΝΗ - Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

«Όταν κωπηλατώ, νιώθω τη γαλήνη των ήρεμων νερών και το αεράκι που φυσάει στο πρόσωπό μου. Όταν όμως ο αέρας και τα κύματα δυναμώνουν, νιώθω την ένταση της σύγκρουσης της βάρκας με το νερό».

ΜΑΡΙΑ ΚΑΤΣΑΓΑΝΗ - Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

«Κάθε φορά που βρίσκομαι μέσα στη βάρκα, ο χρόνος σταματά για μένα. Καθώς σχίζω τα ήπια νερά της λιμνοθάλασσας με το κουπί, φαίνεται να χαράζονται νέοι δρόμοι, να ξεπερνιούνται κάποια εμπόδια. Και τότε, νιώθεις πια ελεύθερος, σαν να μην υπάρχει τίποτε άλλο, παρά μόνο εσύ και η θάλασσα...».

ΕΥΗ ΣΚΑΡΜΟΥΤΣΟΥ - Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

«Το καγιάκ θα ήταν άλλο ένα ατομικό άθλημα. Αυτό που το διαφοροποιεί από τα υπόλοιπα είναι η σχέση που σου δημιουργεί με τη θάλασσα. Σχίζοντάς την με την πλώρη της βάρκας σου και αγγίζοντάς την με κάθε κουπί, τη γνωρίζεις καλύτερα, μαθαίνεις να την αγαπάς, Ισορροπώντας πάνω στα έντεκα κιλά συνθετικού υλικού σου, τα όρια είναι άφαντα. Χωρίς δεσμά, χωρίς περιορισμούς γεύσεσαι ελευθερία».

ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ - Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

Οι παίκτες του Χαρίλαου Τρικούπη, πλέον ως μέλη του Μεσολογγίου ΒΑΧΙ, πηδούν τα χρώματα της πόλης στην Α1

Στιγμές δόξας στο παρκέ για τα παιδιά του Τρικούπη

ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ ΝΤΡΕΛΙΑ

Ο Χαρίλαος Τρικούπης Μεσολογγίου ιδρύθηκε ως κοινωφελές, μη κερδοσκοπικό σωματείο, το 1955. Φέτος ξεπερνάμε τα 65 χρόνια συνεχούς αθλητικής δραστηριότητας στην πόλη του Μεσολογγίου. Η ιστορία του συλλόγου μας ξεκινά από ανθρώπους που αποτύπωσαν τη θέλησή τους για προσφορά στα κοινωνικά δρώμενα με το καταστατικό της 12ης Νοεμβρίου 1955.

Από εκεί ξεκινά το ταξίδι. Ένα ταξίδι στο οποίο άνθρωποι που με μόνο κριτήριο την αγάπη τους για αυτόν τον Σύλλογο έγραψαν λαμπρές σελίδες στην ιστορία του στην κολύμβηση, στην πετοσφαίριση, στον στίβο και στο μπάσκετ.

Ο πρώτος αγώνας μπάσκετ στην ιστορία του Συλλόγου γίνεται στην πόλη μας το Μεσολόγγι το έτος 1959 με αντίπαλο τον Γ.Σ. Αστακού με τελικό σκορ 46-41 υπέρ της ομάδας μας. Από το 1971 έως το 1982 συμμετέχει στο Περιφερειακό πρωτάθλημα. Το έτος 1993 προβιβάζεται στη Γ' Εθνική. Εκεί θα παραμείνει για 5 χρόνια (μέχρι το 1998) δίνοντας το στίγμα του ως σταθερή αξία του επαρχιακού μπάσκετ. Την αγωνιστική περίοδο 2014-2015 προβιβάζεται ξανά στη Γ' Εθνική Κατηγορία τερματίζοντας στην 3η θέση. Μέσα από αγώνα μπαράζ

με αντίπαλο τον Τρίτωνα Σεπολίων προβιβάζεται, για πρώτη φορά στην ιστορία του, στη Β' Εθνική. Η ανδρική ομάδα καλαθοσφαίρισης έχει καθιερώσει τα τελευταία χρόνια την παρουσία της στις εθνικές κατηγορίες καταφέροντας την αγωνιστική περίοδο 2017-2018 να τερματίσει δεύτερη και να πετύχει την άνοδο στην Α2 Εθνική Κατηγορία. Την αγωνιστική περίοδο 2018-2019, την πρώτη χρονιά στην Α2, καταφέρνει να τερματίσει 5η. Αλλά η ιστορία του Τρικούπη δεν έχει φτάσει ακόμη στην κορύφωσή της: Την αγωνιστική περίοδο 2019-20, μετά από μία σχεδόν αήττητη πορεία στην Α2 Εθνική Κατηγορία Μπάσκετ, η ομάδα μας - και η πόλη του Μεσολογγίου - κάνει το όνειρο πραγματικότητα, κερδίζει για πρώτη φορά στην ιστορία της την άνοδο στη «μεγάλη» κατηγορία. Το τμήμα μπάσκετ μετατρέπεται σε Καλαθοσφαιρική Ανώνυμη Εταιρεία με την επωνυμία «Μεσολόγγι ΒΑΧΙ» και πλέον αποτελεί τον μοναδικό εκπρόσωπο της Δυτικής Ελλάδας στην Α1 Εθνική Κατηγορία. Σήμερα διατηρεί 7 αγωνιστικά τμήματα (ηλικίας 12-17 ετών) και Ακαδημίες σε μπάσκετ, στίβο, ενόργανη και ρυθμική, δυναμικότητας περίπου 400 μικρών αθλητών και αθλητριών.

ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΟΥ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

Ξενάγηση από την πρόεδρο της Βυρωνικής Εταιρείας Ιεράς Πόλεως Μεσολογγίου στον λογοτεχνικό «θησαυρό» 3.000 και πλέον βιβλίων με άξονα τον ξεχωριστό φιλέλληνα

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ
ΕΣΤΗ ΜΑΡΣΙΑ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Αν αναζητήσει κάποιος ολόκληρη την ιστορία του Λόρδου Βύρωνα, όλα τα έργα του, αλλά και όλα τα έργα που γράφτηκαν για αυτόν, τότε τα βήματά του είναι σίγουρο ότι θα τον φέρουν στη Μεσολόγη. Εκεί, το μοναδικό στην Ελλάδα «Διεθνές Κέντρο Έρευνας & Μελέτης για τον Λόρδο Βύρωνα και τον Φιλελληνισμό» θα του προσφέρει έναν λογοτεχνικό «θησαυρό»: μια εμπειριστατομένη, πρότυπη λογοτεχνική και ιστορική βιβλιοθήκη (πλέον των 3.000 βιβλίων), με έργα του Λόρδου Βύρωνα, έργα γύρω από τον Ρομαντισμό και το φιλελληνικό κίνημα του 19ου αιώνα αλλά και έργα άλλων σύγχρονων ποιητών και συγγραφέων. Το Κέντρο δημιουργεί σάντομα και Μουσείο για τον Λόρδο Βύρωνα που θα εγκαινιαστεί τον Μάιο και θα προσφέρει πολλά εκπαιδευτικά προγράμματα. Η ίδρυση του Κέντρου Έρευνας για τον Λόρδο Βύρωνα και τον Φιλελληνισμό έγινε από την κυρία Ροδάνθη Φλώρου που είναι σήμερα πρόεδρος του και προσφέρθηκε να μας ξηγηθεί στα ράφια των βιβλιοθηκών του!

ανθρώπου. Κι εσείς, βέβαια, μια «κόρη» του Βύρωνα.

«Είναι σίγουρο ότι χρωστάω πολλά στους δασκάλους μου και τους είμαι ευγνώμων».

Πείτε μας όμως για τη Βυρωνική Εταιρεία και το έργο της.

«Η Βυρωνική Εταιρεία Ιεράς Πόλεως Μεσολογγίου έχει δημιουργήσει το Διεθνές Κέντρο Έρευνας & Μελέτης για τον Λόρδο Βύρωνα και τον Φιλελληνισμό, που είναι μοναδικό στην Ελλάδα. Αποτελείται από μια πρότυπη λογοτεχνική και ιστορική βιβλιοθήκη που περιλαμβάνει περισσότερα από 3.000 βιβλία, με έργα του Λόρδου Βύρωνα, έργα άλλων που γράφτηκαν γι' αυτόν. Μέσα σε αυτά όμως περιλαμβάνονται και έργα γύρω από τον Ρομαντισμό και το φιλελληνικό κίνημα του 19ου αιώνα, αλλά και έργα άλλων σύγχρονων ποιητών και συγγραφέων. Καθώς είναι ένα Φιλελληνικό Κέντρο στην Ελλάδα, αποκτά ιδιαίτερη σημασία διότι εδρεύει στην ενδοχώρα της πόλης του Αγώνα, τη μοναδική Ιερά Πόλη, την Πόλη της Ελευθερίας, το Μεσολόγη, όπου ο ποιητής άφησε την τελευταία του πνοή, στις 19 Απριλίου 1824. Ηδη, λόγω της διεθνούς αναγνωρισιμότητάς του, εκατοντάδες Έλληνες και Ξένοι επισκέπτονται δωρεάν το εν λόγω Βυρωνικό-Φιλελληνικό Κέντρο και συμμετέχουν στις δραστηριότητές του.

Στο πλαίσιο του έργου της, η Εταιρεία μας διοργανώνει κάθε χρόνο στο Μεσολόγη Διεθνή Φοιτητικά Βυρωνικά Συνέδρια, για φοιτητές Αγγλικής Φιλολογίας. Έχει διοργανώσει δύο παγκόσμια Βυρωνικά Συνέδρια με τη συμμετοχή 250 φιλολόγων καθηγητών από πανεπιστήμια του εξωτερικού, καθώς και 14 Διεθνή φοιτητικά Βυρωνικά Συνέδρια (Αγγλικής Φιλολογίας, Ιστορίας και Λογοτεχνίας), έναν επίσης θεσμό από το 2002 που συνεχίζεται μέχρι σήμερα. Πρακτικά συνέδρια έχουν εκδοθεί με μερί-

μνα της Βυρωνικής Εταιρείας. Επιπλέον η Βυρωνική Εταιρεία Ιεράς Πόλεως Μεσολογγίου διοργανώνει σεμινάρια, ημερίδες, συναυλίες, διαλέξεις, θεατρικές παραστάσεις, εκθέσεις, αφιερώματα σε ιστορικές μορφές της Ελληνικής Επανάστασης και της Ελληνικής Ποίησης, προβάλλοντας συγχρόνως την ιστορική και πολιτιστική κληρονομιά του Μεσολογγίου και της πατρίδας μας γενικότερα».

Προσφέρετε και εκπαιδευτικά προγράμματα;

«Φυσικά. Η Εταιρεία προσφέρει δωρεάν εκπαιδευτικά προγράμματα από φιλόλογους καθηγητές σε μαθητές των σχολείων που επισκέπτονται τους χώρους της. Επίσης μέσα στις πολλές δράσεις της η Βυρωνική Εταιρεία έχει επιμεληθεί και εκδώσει σε τρεις γλώσσες (ελληνικά, αγγλικά, γαλλικά) Ιστορικό Οδηγό των Μνημείων του Κήπου των Ηρώων. Σε συνεργασία με την Ιστορική Εθνολογική Εταιρεία Ελλάδος - Εθνικό Ιστορικό Μουσείο, η Βυρωνική Εταιρεία έχει αποκτήσει δύο μόνιμες εκθέσεις: Πρό- τον, την "Ελληνική Επανάσταση και Ευρωπαϊκός Φιλελληνισμός", με υλικό από 100 πίνακες φιλελληνικών χαρακτικών του 19ου αιώνα, από τις συλλογές του Εθνικού Ιστορικού Μουσείου. Και, δεύτερον, "Το Ναυτικό στον Αγώνα του 1821", με υλικό από τις Συλλογές και το Αρχείο Ιστορικών Εγγράφων του Εθνικού Ιστορικού Μουσείου. Μάλιστα, η Βυρωνική Εταιρεία έχει στη Συλλογή της και εκθέτει αυθεντική φορεσιά "Αμαλίας" (1840), την οποία φορούσε η κόρη του οπλαρχηγού Κώστα Μακρυκόστα ως κυρία των τιμών στην Αυλή της βασίλισσας Αμαλίας.

Οι εκθέσεις αυτές όπως καταλαβαίνετε, μαζί με τη σημαντική συλλογή βιβλίων της Βυρωνικής Εταιρείας Μεσολογγίου, αποτελούν τράπεζα έρευνας και μελέτης για κάθε ενδιαφερόμενο μελετητή. Όλα τα παραπάνω βρίσκονται στις αίθουσες της Βιβλιοθήκης της Βυρωνικής Εταιρείας, που εδρεύει στη Σοφίτα του "Βυρωνείου". Το κτίριο αυτό είναι ένα αντίγραφο της οικίας του προκρίτου Χρήστου Καψάλη, στην οποία έζησε ο Λόρδος Βύρων στο Μεσολόγη από τις 5 Ιανουαρίου έως τις 19 Απριλίου 1824, όπου και άφησε την τελευταία του πνοή.

Την οικία αυτή αντίνταξε ο ίδιος ο Χρήστος Καψάλης μαζί με πληρωμένους και γυναικόπαιδα τη βραδιά της ηρωικής Εξόδου, στις 10 Απριλίου 1826».

Το επιβλητικό «Βυρωνείο» κτίριο, στο οποίο στεγάζεται η Βυρωνική Εταιρεία Ιεράς Πόλεως Μεσολογγίου. Κάτω, μέρος της βιβλιοθήκης που φιλοξενεί τα 3.000 βιβλία με αναφορά στον Λόρδο Βύρωνα, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που έγραψε ο ίδιος

Συνομιλώντας με μια «κόρη» του Βύρωνα

Και μουσείο από τον Μάιο

Είμαστε όμως στο έτος των 200 από την επέτειο του 1821. «Και στο έτος αυτό, η Βυρωνική Εταιρεία Ιεράς Πόλεως Μεσολογγίου, μετά από την ομόφωνη απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Ιεράς Πόλεως Μεσολογγίου με την παρακαρπηση του 1ου ορόφου του "Βυρωνείου" κτιρίου, με αίτημα ευθύνης δημιουργεί μουσείο, για τον Λόρδο Βύρωνα, τον Φιλελληνισμό και την Ελληνική Επανάσταση του 1821 που θα εγκαινιαστεί στις 29 Μαΐου 2021 και θα φιλοξενεί την έκθεση "Η Επική της Ελληνικής Επανάστασης και η Μνήμη της μέσα από Κεράμια και Αρχαία του Εθνικού Ιστορικού Μουσείου, σε διάλογο με την Κεντρική Έκθεση του Μουσείου στην Αθήνα". Σχεδιάζει επίσης να εμπλουτίσει το Μουσείο με πέντε διαδραστικά εκπαιδευτικά δωρεάν προγράμματα για τους μαθητές της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης».

Κυρία Φλώρου, πείτε μας πώς δημιουργήθηκε η Βυρωνική Εταιρεία;

«Η Βυρωνική Εταιρεία Ιεράς Πόλεως Μεσολογγίου ιδρύθηκε το 1991, είναι εταιρεία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και μέλος της Διεθνούς Συναμοσπονδίας Βυρωνικών Εταιρειών, μαζί με άλλα σαράντα μέλη, Βυρωνικές Εταιρείες που εδρεύουν αντίστοιχα σε κράτη όλου του κόσμου».

Τι ήταν εκείνο που γέννησε στον νου σας το όνειρο να δημιουργηθεί το συγκεκριμένο Κέντρο Φιλελληνισμού;

«Υπήρξα μαθήτρια της Ευαγγελικής Σχολής. Έχω την τύχη λοιπόν εκεί να έχω εμπνευσμένους δασκάλους. Με έφεραν σε επαφή με τη λογοτεχνία. Γνώρισα τον λόγο του Παπαδιαμάντη και άλλων πολύ σπουδαίων Ελλήνων και Ξένων συγγραφέων. Όταν διάβασα την ποίηση του Βύρωνα, τότε νομίζω ότι έπαυσε μέσα μου η αγάπη για τον ποιητικό του λόγο και τη φλόγα με την οποία θροισόθηκε στον αγώνα για την ελευθερία της Ελλάδας».

Μπορούμε λοιπόν να πούμε ότι το έργο σας έχει τις ρίζες του στα μαθητικά σας χρόνια. Είναι το αποτέλεσμα της λογοτεχνίας και του πάθους που η λογοτεχνία καλλιεργεί σε ευαίσθητους

Ροδάνθη Φλώρου